Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK VŠEOBECNÉHO SÚDU (druhá rozšírená komora)

z 10. novembra 2017 *

„Hospodárska súťaž – Kartely – Odvetvie úrokových derivátov denominovaných v japonských jenoch – Rozhodnutie, ktorým sa konštatuje šesť porušení článku 101 ZFEÚ a článku 53 Dohody o EHP – Manipulácia referenčnej medzibankovej sadzby JPY LIBOR a Euroyen TIBOR – Obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa – Účasť makléra na porušeniach – ‚Hybridné' konanie o urovnaní – Zásada prezumpcie neviny – Zásada riadnej správy vecí verejných – Pokuty – Základná výška pokuty – Osobitná úprava – Článok 23 ods. 2 nariadenia (ES) č. 1/2003 – Povinnosť odôvodnenia"

Vo veci T-180/15,

Icap plc, so sídlom v Londýne (Spojené kráľovstvo),

Icap Management Services Ltd, so sídlom v Londýne,

Icap New Zealand Ltd, so sídlom vo Wellingtone (Nový Zéland),

v zastúpení: C. Riis-Madsen a S. Frank, advokáti,

žalobkyne,

proti

Európskej komisii, v zastúpení: V. Bottka, B. Mongin a J. Norris-Usher, splnomocnení zástupcovia,

žalovanej,

ktorej predmetom je návrh podľa článku 263 ZFEÚ na zrušenie rozhodnutia Komisie C(2015) 432 final zo 4. februára 2015 týkajúceho sa konania podľa článku 101 ZFEÚ a článku 53 Dohody o EHP (vec AT.39861 – Úrokové deriváty v jenoch) a na zníženie výšky pokút uložených žalobkyniam v uvedenom rozhodnutí,

VŠEOBECNÝ SÚD (druhá rozšírená komora),

v zložení: predseda komory M. Prek (spravodajca), sudcovia E. Buttigieg, F. Schalin, B. Berke a J. Costeira,

tajomník: L. Grzegorczyk, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní 10. januára 2017,

vyhlásil tento

* Jazyk konania: angličtina.

Rozsudok

I. Okolnosti predchádzajúce sporu

1 Žalobkyne, spoločnosti Icap plc, Icap Management Services Ltd a Icap New Zealand Ltd, tvoria spoločnosť, ktorá poskytuje maklérske služby prostredníctvom hlasových a elektronických sietí a služby po uzavretí obchodu (ďalej len „Icap“).

2 Svojím rozhodnutím C(2015) 432 final zo 4. februára 2015 týkajúcim sa konania podľa článku 101 ZFEÚ a článku 53 Dohody o EHP (vec AT.39861 – Úrokové deriváty v jenoch) (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“), Európska komisia rozhodla, že Icap sa zúčastnila na šiestich porušeniach článku 101 ZFEÚ a článku 53 Dohody o EHP týkajúcich sa manipulácie s medzibankovými referenčnými úrokovými sadzbami *London Interbank Offered Rate* (LIBOR, medzibanková úroková miera používaná v Londýne) a *Tokyo Interbank Offered Rate* (TIBOR, medzibanková úroková miera používaná v Tokiu) na trhu s úrokovými derivátmi v japonských jenoch, ktoré sa predtým konštatovali v rozhodnutí Komisie K(2013) 8602 final zo 4. decembra 2013 týkajúcom sa konania podľa článku 101 ZFEÚ a článku 53 Dohody o EHP (vec AT.39861 – Úrokové deriváty v japonských jenoch) (ďalej len „rozhodnutie z roku 2013“).

3 Dňa 17. decembra 2010 UBS AG a UBS Securities Japan (ďalej spoločne len „UBS“) podali Komisii žiadosť o oslobodenie na základe oznámenia Komisie o oslobodení od pokút a znížení pokút v kartelových prípadoch (Ú. v. EÚ C 298, 2006, s. 17, ďalej len „oznámenie o spolupráci“), a zároveň ju informovali o existencii kartelu v odvetví úrokových derivátov v japonských jenoch.

4 V dňoch 24. apríla 2011, 18. novembra 2011, 28. septembra 2012 a 3. decembra 2012 Citigroup Inc. a Citigroup Global Markets Japan Inc. (ďalej spoločne len „Citi“), Deutsche Bank Aktiengesellschaft (ďalej len „DB“), R. P. Martin Holdings a Martin Brokers (UK) Ltd, ako aj The Royal Bank of Scotland (ďalej len „RBS“) predložili žiadosti podľa oznámenia o spolupráci (odôvodnenia 47 až 50 napadnutého rozhodnutia). V dňoch 29. júna 2011 a 12. februára 2013 Komisia udelila spoločnostiam UBS a Citi podmienečné oslobodenie podľa ods. 8 písm. b) uvedeného oznámenia (odôvodnenia 45 a 47 uvedeného rozhodnutia).

5 Dňa 12. februára 2013 na základe článku 11 ods. 6 nariadenia Rady (ES) č. 1/2003 zo 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch [101 ZFEÚ] a [102 ZFEÚ] (Ú. v. EÚ L 1, 2003, s. 1; Mim. vyd. 08/002, s. 205) Komisia začala konanie o porušení proti spoločnostiam UBS, RBS, DB, Citi, R. P. Martin Holdings a Martin Brokers (UK), ako aj JP Morgan Chase & Co., JP Morgan Chase Bank, National Association and J. P. Morgan Europe Ltd (odôvodnenie 51 napadnutého rozhodnutia).

6 Dňa 29. októbra 2013 Komisia zaslala oznámenie o výhradách spoločnostiam uvedeným v bode 5 vyššie (odôvodnenie 52 napadnutého rozhodnutia).

7 V rámci konania o urovnaní podľa článku 10a nariadenia Komisie (ES) č. 773/2004 zo 7. apríla 2004, ktoré sa týka vedenia konania Komisiou podľa článkov [101 ZFEÚ] a [102 ZFEÚ] (Ú. v. EÚ L 123, 2004, s. 18; Mim. vyd. 08/003, s. 81), zmeneného a doplneného nariadením Komisie (ES) č. 622/2008 z 30. júna 2008 (Ú. v. EÚ L 171, 2008, s. 3), Komisia prijala rozhodnutie z roku 2013, v ktorom urobila záver, že spoločnosti uvedené v bode 5 vyššie porušili ustanovenia článku 101 ZFEÚ a článku 53 Dohody o EHP tým, že sa zúčastnili na dohodách alebo zosúladených postupoch s cieľom obmedziť alebo skresliť hospodársku súťaž v odvetví úrokových derivátov v japonských jenoch.

A. *Správne konanie, z ktorého vychádza napadnuté rozhodnutie*

8 Dňa 29. októbra 2013 Komisia začala konanie o porušení na základe článku 11 ods. 6 nariadenia č. 1/2003 proti žalobkyniam (odôvodnenie 53 napadnutého rozhodnutia).

9 Dňa 31. októbra 2013 sa uskutočnilo stretnutie týkajúce sa urovnania v zmysle článku 10a nariadenia č. 773/2004, na ktorom Komisia predložila žalobkyniam výhrady, ktoré plánovala predložiť voči spoločnosti Icap, ako aj najzásadnejšie dôkazy na ich podporu, ktoré mala k dispozícii (odôvodnenie 54 napadnutého rozhodnutia).

10 Dňa 12. novembra 2013 žalobkyne informovali Komisiu, že sa rozhodli nepristúpiť na konanie o urovnaní (odôvodnenie 55 napadnutého rozhodnutia).

11 Dňa 6. júna 2014 Komisia zaslala žalobkyniam oznámenie o výhradách. Žalobkyne sa k nemu vyjadrili 14. augusta 2014 a na pojednávaní 12. septembra 2014 (odôvodnenia 58 a 59 napadnutého rozhodnutia).

12 Dňa 4. februára 2015 Komisia prijala napadnuté rozhodnutie, v ktorom vytýkala spoločnosti Icap, že „uľahčila“ šesť porušení a uložila jej šesť pokút v celkovej výške 14 960 000 eur.

B. *Napadnuté rozhodnutie*

1. Dotknuté výrobky

13 Dotknuté porušenia sa týkajú úrokových derivátov v japonských jenoch, ktoré sú indexované na JPY LIBOR alebo Euroyen TIBOR. JPY LIBOR je referenčná úroková sadzba používaná pre mnohé finančné nástroje denominované v japonských jenoch, ktorá sa používa v Londýne (Spojené kráľovstvo) a ktorú v čase prijatia napadnutého rozhodnutia stanovovalo a zverejňovalo British Bankers Association (BBA, Britské združenie bankárov). Táto sadzba sa stanovuje podľa cenových ponúk, ktoré každodenne predkladá panel tvorený bankami, ktoré sú členmi tohto združenia (ďalej len „panel JPY LIBOR“). Na základe týchto ponúk sa vypočíta „priemerná“ sadzba, pri ktorej si každá banka, člen tohto panelu, môže požičať finančné prostriedky na základe žiadosti a akceptovania medzibankových ponúk v primeranom objeme. BBA vypočítava aj dennú sadzbu JPY LIBOR na základe informácií od uvedených bánk po vylúčení štyroch najvyšších a štyroch najnižších odhadov. Euroyen TIBOR je referenčná úroková sadzba používaná v Tokiu (Japonsko), ktorá má analogickú funkciu a ktorú vypočítava Japanese Bankers Association (JBA, Japonské združenie bankárov) na základe ponúk panelu tvoreného členmi tohto združenia, po vylúčení dvoch najvyšších a dvoch najnižších odhadov. Komisia konštatovala, že sadzby JPY LIBOR a Euroyen TIBOR tvoria zložku ceny úrokových derivátov v japonských jenoch. Môžu ovplyvniť úroveň hotovosti, ktorú má banka vyplatiť alebo prijať v čase splatnosti svojho plnenia alebo v určitých intervaloch. Najbežnejšími derivátmi sú dohody o forwardovej úrokovej miere, úrokové swapy, úrokové opcie a úrokové futures (pozri odôvodnenia 9 až 19 napadnutého rozhodnutia).

2. Konanie, ktoré sa vytýka spoločnosti Icap

14 Konanie, ktoré sa vytýka spoločnosti Icap, spočíva v „uľahčení“ šiestich porušení, konkrétne:

– „porušenie UBS/RBS z roku 2007“, od 14. augusta do 1. novembra 2007,

– „porušenie UBS/RBS z roku 2008“, od 28. augusta do 3. novembra 2008,

– „porušenie UBS/DB“, od 22. mája do 10. augusta 2009,

– „porušenie Citi/RBS“, od 3. marca do 22. júna 2010,

– „porušenie Citi/DB“, od 7. apríla do 7. júna 2010,

– „porušenie Citi/UBS“, od 28. apríla do 2. júna 2010.

15 Po prvé Komisia okrem iného konštatovala, že Icap pôsobila ako maklér na trhu s bankovými vkladmi v japonských jenoch prostredníctvom svojho sprostredkovateľského miesta „Cash/Money Market desk“ so sídlom v Londýne. V rámci tejto činnosti poskytovala budúce odhady účastníkom na tomto trhu týkajúce sa jednak dostupných objemov a jednak ceny, ktorých cieľom bolo umožniť uzatváranie dohôd medzi týmito účastníkmi. Pokiaľ ide konkrétne o odhady, ktoré Icap poskytovala týmto účastníkom, Komisia v podstate uviedla, že zahŕňali jej odhady týkajúce sa denných sadzieb JPY LIBOR vo forme bulletinu, ktorý sa zasielal finančným inštitúciám, z ktorých niektoré patrili do panelu JPY LIBOR. Zastávala názor, že tento bulletin značne ovplyvňoval správanie bánk v súvislosti s ich podkladmi sadzieb (odôvodnenia 98 až 101 napadnutého rozhodnutia).

16 Po druhé Komisia uviedla, že Icap pôsobila ako maklér aj na trhu s úrokovými derivátmi v japonských jenoch, pričom túto úlohu vykonávala prostredníctvom osobitného kontaktného miesta. Podľa jej názoru niektorí obchodníci tohto kontaktného miesta okrem legitímnych transakcií s pánom H., obchodníkom spoločnosti UBS, neskôr Citi, sa na jeho žiadosť pokúšali ovplyvňovať kurzy JPY LIBOR prostredníctvom zmien v dotknutom bulletine alebo prostredníctvom využívania kontaktov spoločnosti Icap s niektorými bankami panelu JPY LIBOR (odôvodnenia 102 a 103 napadnutého rozhodnutia).

17 Po tretie Komisia uviedla, že toto konanie viedlo Icap k tomu, že uľahčila realizáciu šiestich porušení konštatovaných v rozhodnutí z roku 2013 (odôvodnenia 165 až 171 napadnutého rozhodnutia). Pokiaľ ide po prvé o porušenia UBS/RBS z roku 2007, UBS/RBS z roku 2008 a UBS/DB, Komisia uviedla, že obchodník spoločnosti UBS využíval služby spoločnosti Icap s cieľom ovplyvniť podklady niektorých členských bánk panelu JPY LIBOR, ktoré sa týchto troch kartelov nezúčastnili. V tejto súvislosti vytýkala spoločnosti Icap, že využívala svoje kontakty s členskými bankami tohto panelu v prospech UBS a rozširovala nesprávne informácie o budúcich úrokových sadzbách JPY LIBOR [odôvodnenie 77 písm. a) a b) a odôvodnenia 106 až 141 napadnutého rozhodnutia]. Pokiaľ ide po druhé o porušenia Citi/UBS a Citi/DB, uviedla, že obchodník spoločnosti Citi využíval služby spoločnosti Icap s cieľom ovplyvniť podklady niektorých členských bánk tohto panelu, ktoré sa týchto dvoch kartelov nezúčastnili. V tejto súvislosti tiež vytýkala spoločnosti Icap, že využívala svoje kontakty s členskými bankami tohto panelu a rozširovala nesprávne informácie [odôvodnenie 83 písm. a) a b) a odôvodnenia 154 až 164 napadnutého rozhodnutia]. Pokiaľ ide po tretie o porušenie Citi/RBS, Komisia vytýkala spoločnosti Icap, že slúžila ako komunikačný kanál na komunikáciu medzi obchodníkom spoločnosti Citi a obchodníkom spoločnosti RBS s cieľom uľahčiť jeho realizáciu (odôvodnenia 84 a 142 až 153 napadnutého rozhodnutia).

3. Výpočet pokuty

18 Komisia na úvod pripomenula, že na základe usmernení k metóde stanovenia pokút uložených podľa článku 23 ods. 2 písm. a) nariadenia č. 1/2003 (Ú. v. EÚ C 210, 2006, s. 2, ďalej len „usmernenia z roku 2006“) sa základná výška pokuty určí v závislosti od okolností, v rámci ktorých došlo k porušeniu, od závažnosti a dĺžky trvania porušenia a úloha každého účastníka sa musí posúdiť individuálne s prihliadnutím na všetky priťažujúce aj poľahčujúce okolnosti (odôvodnenie 284 napadnutého rozhodnutia).

19 Komisia uviedla, že v usmerneniach z roku 2006 sa uvádza len málo usmernení o metóde stanovenia pokút, ktoré možno uložiť subjektom, ktoré uľahčia porušenie. Vzhľadom na to, že Icap pôsobí na trhu maklérskych služieb a nie na trhu úrokových derivátov, zastávala názor, že nemohla nahradiť maklérske poplatky cenami úrokových derivátov v japonských jenoch, aby mohla stanoviť výšku obratu

a výšku pokuty, keďže takéto nahradenie by neodrážalo závažnosť a povahu porušenia. V podstate z toho odvodila záver, že uplatní bod 37 usmernení z roku 2006, ktorý umožňuje výnimku z týchto usmernení, pokiaľ ide o stanovenie základnej výšky pokuty (odôvodnenie 287 napadnutého rozhodnutia).

20 Vzhľadom na závažnosť dotknutého protiprávneho konania a trvanie účasti spoločnosti Icap na každom zo šiestich dotknutých porušení Komisia pre každé z nich uložila základnú výšku pokuty, konkrétne 1 040 000 eur v prípade porušenia UBS/RBS z roku 2007, 1 950 000 eur v prípade porušenia UBS/RBS z roku 2008, 8 170 000 eur v prípade porušenia UBS/DB, 1 930 000 eur v prípade porušenia Citi/RBS, 1 150 000 eur v prípade porušenia Citi/DB a 720 000 eur v prípade porušenia Citi/UBS (odôvodnenie 296 napadnutého rozhodnutia).

21 Pokiaľ ide o stanovenie konečnej výšky pokuty, Komisia nezistila žiadnu priťažujúcu ani poľahčujúcu okolnosť a prihliadla na skutočnosť, že nebola prekročená hranica 10 % celkového ročného obratu (odôvodnenie 299 napadnutého rozhodnutia). V článku 2 výrokovej časti napadnutého rozhodnutia sa preto žalobkyniam ukladajú pokuty, ktorých konečná výška zodpovedá základnej výške pokút.

II. Konanie a návrhy účastníkov konania

22 Návrhom podaným do kancelárie Všeobecného súdu 14. apríla 2015 žalobkyne podali žalobu, na základe ktorej sa začalo toto konanie.

23 Dňa 15. februára 2016 v dôsledku vyhlásenia rozsudku z 22. októbra 2015, AC-Treuhand/Komisia (C-194/14 P, EU:C:2015:717), na základe návrhu sudcu spravodajcu Všeobecný súd (štvrtá komora) v rámci opatrení na zabezpečenie priebehu konania podľa článku 89 svojho rokovacieho poriadku vyzval žalobkyne, aby odpovedali na otázku týkajúcu sa ich druhého žalobného dôvodu.

24 Dňa 29. februára 2016 žalobkyne odpovedali na otázku Všeobecného súdu a upustili od časti svojho druhého žalobného dôvodu.

25 Vzhľadom na to, že zloženie komôr Všeobecného súdu sa zmenilo a sudca spravodajca bol pridelený k druhej komore, bola táto vec pridelená tejto komore.

26 Všeobecný súd podľa článku 28 svojho rokovacieho poriadku na návrh druhej komory rozhodol o postúpení veci rozšírenému rozhodovaciemu zloženiu.

27 Na základe návrhu sudcu spravodajcu Všeobecný súd (druhá rozšírená komora) rozhodol o otvorení ústnej časti konania a v rámci opatrení na zabezpečenie priebehu konania stanovených v článku 89 rokovacieho poriadku písomne položil účastníkom konania otázky a požiadal Komisiu, aby predložila žiadosti o urovnanie predložené spoločnosťou UBS v rámci porušení UBS/RBS z roku 2007 a UBS/RBS z roku 2008.

28 Dňa 30. novembra 2016 Komisia odmietla vyhovieť žiadosti o predloženie dokumentov. Uznesením z 1. decembra 2016 Všeobecný súd nariadil Komisii predloženie dvoch dokumentov. Podľa článku 92 ods. 3 prvého pododseku rokovacieho poriadku a s cieľom zosúladiť na jednej strane zásadu kontradiktórnosti a na druhej strane vlastnosti konania o urovnaní sa uznesením z 1. decembra 2016 umožnilo dvom zástupcom účastníkov konania nahliadnuť v kancelárii Všeobecného súdu do dvoch dokumentov bez toho, aby si z nich mohli urobiť kópie. Dňa 7. decembra 2016 Komisia odmietla vyhovieť opatreniu na zabezpečenie dôkazu.

29 V dňoch 8. a 9. decembra 2016 žalobkyne a Komisia odpovedali na otázky Všeobecného súdu. Dňa 31. decembra 2016 a 5. januára 2017 Komisia a žalobkyne predložili pripomienky k odpovediam druhej strany.

30 Prednesy účastníkov konania a ich odpovede na ústne otázky, ktoré im Všeobecný súd položil, boli vypočuté na pojednávaní 10. januára 2017.

31 Žalobkyne navrhujú, aby Všeobecný súd:

– úplne alebo čiastočne zrušil napadnuté rozhodnutie,

– subsidiárne zrušil alebo znížil uložené pokuty,

– uložil Komisii povinnosť nahradiť trovy konania a ďalšie náklady vynaložené v rámci tohto konania,

– prijal akékoľvek iné opatrenie, ktoré Všeobecný súd považuje za vhodné.

32 Komisia navrhuje, aby Všeobecný súd:

– zamietol žalobu v celom rozsahu,

– uložil žalobkyniam povinnosť nahradiť trovy konania.

III. Právny stav

A. O prípustnosti dokumentu a žalobného návrhu

33 Komisia spochybňuje prípustnosť štvrtého žalobného návrhu žalobkýň, ako aj prípustnosť listu zaslaného Všeobecnému súdu.

1. O prípustnosti štvrtého žalobného návrhu žalobkýň

34 Vo svojom štvrtom žalobnom návrhu žalobkyne žiadajú Všeobecný súd, aby „prijal akékoľvek iné opatrenie, ktoré považuje za vhodné“.

35 Pokiaľ ide o to, že tento žalobný návrh sa má vykladať ako návrh na to, aby Všeobecný súd vydal voči Komisii príkazy, treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry do právomoci súdu Európskej únie nepatrí, aby v rámci preskúmania zákonnosti, ktorú vykonáva, dával inštitúciám Únie príkazy alebo ich nahrádzal. Dotknutá inštitúcia je na základe článku 266 ZFEÚ povinná prijať opatrenia, ktoré vyžaduje výkon rozsudku vyhláseného v rámci žaloby na neplatnosť (pozri rozsudok z 30. mája 2013, Omnis Group/Komisia, T-74/11, neuverejnený, EU:T:2013:283, bod 26 a citovanú judikatúru).

36 Štvrtý žalobný návrh v rozsahu, v akom zahŕňa návrh na vydanie príkazu, preto treba vyhlásiť za neprípustný.

2. O spochybnení prípustnosti listu žalobkýň

37 V duplike Komisia tvrdí, že list, ktorý žalobkyne zaslali Všeobecnému súdu a ktorého kópiu jej žalobkyne priamo doručili, treba vyhlásiť za neprípustný, pretože nie je v súlade s ustanoveniami rokovacieho poriadku.

38 V tejto súvislosti treba uviesť, že v rozhodnutí z 2. marca 2016 sa rozhodlo, že tento list sa do spisu nezaradí. Spochybnenie prípustnosti zo strany Komisie je teda bezpredmetné.

B. O návrhoch na zrušenie

39 Na podporu svojho návrhu na zrušenie napadnutého rozhodnutia žalobkyne uvádzajú šesť žalobných dôvodov. Prvé štyri žalobné dôvody spočívajúce po prvé na výklade a uplatňovaní pojmu obmedzovanie alebo skresľovanie hospodárskej súťaže z hľadiska „cieľa“ v zmysle článku 101 ods. 1 ZFEÚ, po druhé na uplatňovaní pojmu „uľahčovanie“ na okolnosti vo veci samej, po tretie na trvaní šiestich dotknutých porušení a po štvrté na porušení zásad prezumpcie neviny a riadnej správy sa týkajú zákonnosti článku 1 uvedeného rozhodnutia, ktorý sa týka existencie uvedených porušení. Piaty a šiesty žalobný dôvod, ktoré spočívajú na určení výšky pokút a porušení zásady *ne bis in idem*, sa týkajú zákonnosti článku 2 uvedeného rozhodnutia týkajúceho sa pokút, ktoré Komisia uložila za každé z týchto porušení.

1. Prvý žalobný dôvod založený na nesprávnom výklade a uplatňovaní pojmu obmedzovanie alebo skresľovanie hospodárskej súťaže „z hľadiska cieľa“ v zmysle článku 101 ods. 1 ZFEÚ

40 V rámci prvého žalobného dôvodu žalobkyne spochybňujú kvalifikáciu porušenia z hľadiska cieľa, ktorú Komisia uplatnila na dotknuté protiprávne konania, s tým, že nemohli mať vplyv na hospodársku súťaž, a odvodzujú z toho, že Icap nemožno považovať za zodpovednú za „uľahčenie“ akéhokoľvek porušenia.

41 Komisia navrhuje, aby bol tento žalobný dôvod zamietnutý.

42 V rozsahu, v akom je dotknutá kvalifikácia porušení z hľadiska cieľa uplatnená zo strany Komisie, treba pripomenúť, že na to, aby sa uplatnil zákaz upravený v článku 101 ods. 1 ZFEÚ, dohoda, rozhodnutie združenia podnikov alebo zosúladený postup musia mať za cieľ alebo následok vylučovanie, obmedzovanie alebo skresľovanie hospodárskej súťaže v rámci vnútorného trhu.

43 V tomto ohľade z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že niektoré typy koordinácie medzi podnikmi majú dostatočný stupeň škodlivosti pre hospodársku súťaž na to, aby bolo možné dospieť k záveru, že preskúmanie ich účinkov nie je nevyhnutné (rozsudky z 11. septembra 2014, CB/Komisia, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, bod 49, a z 19. marca 2015, Dole Food a Dole Fresh Fruit Europe/Komisia, C-286/13 P, EU:C:2015:184, bod 113; v tomto zmysle pozri aj rozsudok zo 14. marca 2013, Allianz Hungária Biztosító a i., C-32/11, EU:C:2013:160, bod 34).

44 Určité formy zosúladených konaní medzi podnikmi totiž možno považovať za škodlivé pre dobré fungovanie hospodárskej súťaže už z dôvodu ich povahy (rozsudky z 11. septembra 2014, CB/Komisia, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, bod 50, a z 19. marca 2015, Dole Food a Dole Fresh Fruit Europe/Komisia, C-286/13 P, EU:C:2015:184, bod 114; pozri v tomto zmysle aj rozsudok zo 14. marca 2013, Allianz Hungária Biztosító a i., C-32/11, EU:C:2013:160, bod 35).

45 Preto je nesporné, že určité zosúladené správania, ako tie, ktoré vedú k horizontálnemu určeniu cien prostredníctvom kartelov, možno považovať za do tej miery schopné mať negatívne účinky predovšetkým na cenu, množstvo a kvalitu výrobkov a služieb, že preukázanie ich konkrétnych účinkov na trhu sa môže považovať za nepotrebné na účely uplatnenia článku 101 ods. 1 ZFEÚ. Skúsenosť totiž ukazuje, že takéto správania vedú k zníženiam produkcie a zvýšeniam cien, čo vedie k zlému rozdeleniu zdrojov na úkor spotrebiteľov (rozsudky z 11. septembra 2014, CB/Komisia, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, bod 51, a z 19. marca 2015, Dole Food a Dole Fresh Fruit Europe/Komisia, C-286/13 P, EU:C:2015:184, bod 115).

46 V prípade, že analýza určitého typu koordinácie medzi podnikmi neodhalí dostatočný stupeň škodlivosti vo vzťahu k hospodárskej súťaži, však bude potrebné skúmať jeho následky, a aby bolo možné ho zakázať, požadovať zhromaždenie dôkazov preukazujúcich, že hospodárska súťaž bola skutočne citeľným spôsobom vylúčená, obmedzená alebo skreslená (rozsudky zo 14. marca 2013,

Allianz Hungária Biztosító a i., C-32/11, EU:C:2013:160, bod 34; z 11. septembra 2014, CB/Komisia, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, bod 52, a z 19. marca 2015, Dole Food a Dole Fresh Fruit Europe/Komisia, C-286/13 P, EU:C:2015:184, bod 116).

47 Podľa judikatúry Súdneho dvora na účely posúdenia, či určitá dohoda medzi podnikmi alebo rozhodnutie združenia podnikov má dostatočný stupeň škodlivosti na to, aby mohli byť považované za obmedzenie hospodárskej súťaže „z hľadiska cieľa“ v zmysle článku 101 ods. 1 ZFEÚ, je potrebné sústrediť sa na obsah týchto ustanovení, na ciele, ktoré chcú dosiahnuť, ako aj na hospodársky a právny kontext, do ktorého patria. V rámci posúdenia uvedeného kontextu je potrebné takisto zohľadniť povahu dotknutých výrobkov alebo služieb, ako aj skutočné podmienky fungovania a štruktúry relevantného trhu alebo relevantných trhov (rozsudky z 11. septembra 2014, CB/Komisia, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, bod 53, a z 19. marca 2015, Dole Food a Dole Fresh Fruit Europe/Komisia, C-286/13 P, EU:C:2015:184, bod 117; v tomto zmysle pozri aj rozsudok zo 14. marca 2013, Allianz Hungária Biztosító a i., C-32/11, EU:C:2013:160, bod 36).

48 Aj keď úmysel strán nie je nevyhnutným predpokladom pre určenie obmedzujúcej povahy dohody medzi podnikmi, nič nezakazuje orgánom na ochranu hospodárskej súťaže alebo vnútroštátnym súdom, či súdom Únie, aby tento úmysel zohľadnili (rozsudky zo 14. marca 2013, Allianz Hungária Biztosító a i., C-32/11, EU:C:2013:160, bod 37; z 11. septembra 2014, CB/Komisia, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, bod 54, a z 19. marca 2015, Dole Food a Dole Fresh Fruit Europe/Komisia, C-286/13 P, EU:C:2015:184, bod 118).

49 Pokiaľ ide konkrétne o výmenu informácií medzi konkurentmi, treba pripomenúť, že kritériá koordinácie a spolupráce, ktoré zakladajú zosúladený postup, musia byť vnímané vo svetle vlastného znenia ustanovení Zmluvy týkajúcich sa hospodárskej súťaže, podľa ktorých si každý hospodársky subjekt musí autonómne určiť politiku, ktorú na spoločnom trhu chce sledovať (rozsudky zo 4. júna 2009, T-Mobile Netherlands a i., C-8/08, EU:C:2009:343, bod 32, a z 19. marca 2015, Dole Food a Dole Fresh Fruit Europe/Komisia, C-286/13 P, EU:C:2015:184, bod 119).

50 Hoci táto požiadavka autonómie nevylučuje právo hospodárskych subjektov rozumne sa prispôsobovať existujúcemu alebo očakávanému konaniu ich konkurentov, zásadne bráni uskutočneniu priameho alebo nepriameho kontaktu medzi týmito subjektmi, ktorý by mohol buď ovplyvniť konanie skutočného alebo potenciálneho konkurenta na trhu, alebo by mohol tomuto konkurentovi odhaliť konanie, ktoré sa rozhodol uskutočňovať na uvedenom trhu, alebo ktoré zamýšľal na tomto trhu uskutočňovať, pokiaľ cieľom alebo následkom týchto kontaktov je vytvorenie podmienok hospodárskej súťaže, ktoré nezodpovedajú obvyklým podmienkam dotknutého trhu vzhľadom na povahu dodávaných výrobkov alebo poskytovaných služieb, veľkosť a počet podnikov a objem uvedeného trhu (rozsudky zo 4. júna 2009, T-Mobile Netherlands a i., C-8/08, EU:C:2009:343, bod 33, a z 19. marca 2015, Dole Food a Dole Fresh Fruit Europe/Komisia, C-286/13 P, EU:C:2015:184, bod 120).

51 Súdny dvor teda rozhodol, že výmena informácií medzi konkurentmi môže byť v rozpore s pravidlami hospodárskej súťaže, pokiaľ zmierňuje alebo odstraňuje stupeň neistoty vo fungovaní dotknutého trhu, čo vedie k obmedzeniu hospodárskej súťaže medzi podnikmi (rozsudky z 2. októbra 2003, Thyssen Stahl/Komisia, C-194/99 P, EU:C:2003:527, bod 89; zo 4. júna 2009, T-Mobile Netherlands a i., C-8/08, EU:C:2009:343, bod 35, a z 19. marca 2015, Dole Food a Dole Fresh Fruit Europe/Komisia, C-286/13 P, EU:C:2015:184, bod 121).

52 Protisúťažný cieľ treba pripísať najmä výmene informácií spôsobilej vylúčiť neistotu v mysli dotknutých subjektov, pokiaľ ide o presný dátum, rozsah a spôsoby prispôsobenia správania na trhu, ktoré dotknuté podniky budú zavádzať (rozsudky z 19. marca 2015, Dole Food a Dole Fresh Fruit Europe/Komisia, C-286/13 P, EU:C:2015:184, bod 122; pozri v tomto zmysle aj rozsudok zo 4. júna 2009, T-Mobile Netherlands a i., C-8/08, EU:C:2009:343, bod 41).

53 Navyše zosúladený postup môže mať protisúťažný cieľ, hoci daný postup nemá priamu súvislosť so spotrebiteľskými cenami. Zo znenia článku 101 ods. 1 ZFEÚ totiž nevyplýva, že zakázané sú len zosúladené postupy, ktoré majú priamy vplyv na ceny zaplatené konečnými spotrebiteľmi (rozsudky z 19. marca 2015, Dole Food a Dole Fresh Fruit Europe/Komisia, C-286/13 P, EU:C:2015:184, bod 123; pozri v tomto zmysle aj rozsudok zo 4. júna 2009, T-Mobile Netherlands a i., C-8/08, EU:C:2009:343, bod 36).

54 Naopak, z uvedeného článku 101 ods. 1 písm. a) ZFEÚ vyplýva, že zosúladené postupy môžu mať protisúťažný cieľ, pokiaľ „priamo alebo nepriamo určujú nákupné alebo predajné ceny alebo iné obchodné podmienky“ (rozsudky zo 4. júna 2009, T-Mobile Netherlands a i., C-8/08, EU:C:2009:343, bod 37, a z 19. marca 2015, Dole Food a Dole Fresh Fruit Europe/Komisia, C-286/13 P, EU:C:2015:184, bod 124).

55 V každom prípade článok 101 ZFEÚ smeruje, podobne ako iné pravidlá hospodárskej súťaže uvedené v Zmluve, nielen k ochrane priamych záujmov konkurentov alebo spotrebiteľov, ale aj k ochrane štruktúry trhu a tým hospodárskej súťaže ako takej. Podľa toho konštatovanie existencie protisúťažného cieľa zosúladeného postupu nemožno podmieňovať existenciou priamej súvislosti tohto postupu so spotrebiteľskými cenami (rozsudky zo 4. júna 2009, T-Mobile Netherlands a i., C-8/08, EU:C:2009:343, body 38 a 39, a z 19. marca 2015, Dole Food a Dole Fresh Fruit Europe/Komisia, C-286/13 P, EU:C:2015:184, bod 125).

56 Napokon treba pripomenúť, že zo samotného znenia článku 101 ods. 1 ZFEÚ vyplýva, že pojem zosúladený postup zahŕňa okrem zosúlaďovania postupu medzi dotknutými podnikmi konanie na trhu vyplývajúce z tohto zosúlaďovania a vzťah príčiny a následku medzi týmito dvoma skutočnosťami (rozsudky zo 4. júna 2009, T-Mobile Netherlands a i., C-8/08, EU:C:2009:343, bod 51, a z 19. marca 2015, Dole Food a Dole Fresh Fruit Europe/Komisia, C-286/13 P, EU:C:2015:184, bod 126).

57 V tejto súvislosti sa Súdny dvor domnieval, že s výhradou dôkazu o opaku, ktorý zaťažuje dotknuté hospodárske subjekty, je potrebné predpokladať, že podniky zúčastňujúce sa na zosúlaďovaní postupu a naďalej pôsobiace na trhu pri určovaní svojho konania na tomto trhu zohľadňujú informácie, ktoré si vymenili so svojimi konkurentmi. Súdny dvor napokon vyvodil záver, že taký zosúladený postup patrí do pôsobnosti článku 101 ods. 1 ZFEÚ bez ohľadu na to, či má protisúťažný vplyv na trh (rozsudky zo 4. júna 2009, T-Mobile Netherlands a i., C-8/08, EU:C:2009:343, bod 51, a z 19. marca 2015, Dole Food a Dole Fresh Fruit Europe/Komisia, C-286/13 P, EU:C:2015:184, bod 127).

58 V prejednávanej veci Komisia v odôvodneniach 77 a 78 napadnutého rozhodnutia uviedla, že všetkých šesť dotknutých porušení zahŕňalo dve formy konania, konkrétne diskusiu o podkladoch prinajmenšom jednej z bánk s cieľom ovplyvniť smerovanie tejto diskusie a poskytovanie alebo prijímanie citlivých komerčných informácií týkajúcich sa buď negociačných pozícií, alebo budúcich ponúk prinajmenšom jednej z dotknutých bánk. Pokiaľ ide o porušenie UBS/DB, v odôvodnení 78 uvedeného rozhodnutia tiež spomenula, že banky skúmali možnosti uzavrieť obchody s cieľom zosúladiť svoje obchodné záujmy v oblasti úrokových derivátov, a vo výnimočných prípadoch tieto obchody aj uzatvárali.

59 Komisia tvrdila, že cieľom sporných konaní bolo manipulovať sadzby JPY LIBOR, ktoré malo umožniť zlepšenie pozície bánk zúčastnených na trhu s úrokovými derivátmi denominovanými v japonských jenoch.

60 V odôvodneniach 13 až 17 napadnutého rozhodnutia Komisia zdôraznila, že deriváty a konkrétne dohody o forwardovej úrokovej miere a úrokové swapy mali dve „odnože“, či „vidlice“, pričom jedna predstavovala odchádzajúce toky a druhá prichádzajúce toky. Jednu tvorila pevná úroková sadzba a druhú pohyblivá úroková sadzba. Jedna zmluvná strana poskytla platbu vypočítanú na základe pohyblivej úrokovej sadzby a prijala platbu vypočítanú na základe pevnej úrokovej sadzby stanovenej pri uzavretí dohody, a naopak.

61 Komisia uviedla, že manipulácia úrokovej sadzby JPY LIBOR mala priamy vplyv na peňažné toky (cash-flow) prijaté alebo vyplatené v rámci „pohyblivej“ odnože dohôd uvedených v bode 60 vyššie (odôvodnenia 199 a 201 napadnutého rozhodnutia), pretože sa vypočítavali priamo na základe uvedenej sadzby.

62 Komisia zastávala názor, že manipulácia sadzieb JPY LIBOR mala vplyv aj na „pevnú“ odnož dohôd uvedených v bode 60 vyššie, pretože skutočná úroveň uvedených sadzieb sa nepriamo odrážala v pevnej sadzbe budúcich dohôd, keďže v podstate predstavovali odhad budúcich sadzieb (odôvodnenia 200 a 201 napadnutého rozhodnutia).

63 V napadnutom rozhodnutí Komisia uviedla, že koordinácia podkladov odovzdávaných panelu JPY LIBOR, ako aj výmena dôverných informácií medzi zúčastnenými bankami predstavuje obmedzenie hospodárskej súťaže, ktorá má medzi nimi riadne prebiehať, čo viedlo k narušeniu hospodárskej súťaže v ich prospech a v neprospech nezúčastnených bánk. To umožnilo vytvoriť situáciu „asymetrických informácií“ výhradne v prospech zúčastnených bánk a umožnilo im to ponúkať dohody za lepších podmienok než ostatným bankám na trhu s úrokovými derivátmi denominovanými v japonských jenoch (odôvodnenia 202 až 204 napadnutého rozhodnutia). Sporné konania tak skreslili hospodársku súťaž v prospech zúčastnených bánk a v neprospech ostatných subjektov na dotknutom trhu. Komisia z toho vyvodila, že šesť dotknutých porušení vykazovalo stupeň škodlivosti, ktorý stačil na to, aby sa kvalifikovali ako porušenia z hľadiska cieľa (odôvodnenia 219 a 220 tohto rozhodnutia).

64 Proti tejto analýze žalobkyne poukazujú na reštriktívnu definíciu pojmu porušenie z hľadiska cieľa obsiahnutú v judikatúre Súdneho dvora. Tvrdia, že dotknuté konania nevykazujú stupeň závažnosti pre riadnu hospodársku súťaž na trhu derivátov denominovaných v japonských jenoch, ktorý by odôvodňoval ich kvalifikáciu ako porušenia z hľadiska cieľa. Dodávajú, že vytýkaná výmena informácií nepredstavuje konanie, ktoré by malo „za cieľ“ obmedziť alebo skresliť hospodársku súťaž. Zdôrazňujú tiež, že určité skutočnosti relevantné pre kvalifikáciu porušenia z hľadiska cieľa boli prvýkrát uvedené v odôvodnení 200 napadnutého rozhodnutia. A napokon uvádzajú, že pokiaľ ide o porušenie UBS/DB, Komisia nepreukázala uzatváranie transakcií medzi bankami, ktoré mali viesť k zosúlaďovaniu ich obchodných záujmov v oblasti derivátov a nekvalifikovala toto správanie ako výmenu informácií.

65 V rozsahu, v akom v prípade šiestich dotknutých porušení Komisia tvrdila zároveň existenciu koordinácie podkladov podávaných panelu JPY LIBOR a výmenu dôverných informácií, postačí overiť, či jedno z týchto dvoch konaní má protisúťažný cieľ.

66 Pokiaľ ide o prvý spoločný prvok dotknutých šiestich porušení, teda konkrétne koordináciu podkladov podávaných panelu JPY LIBOR, treba uviesť, že Komisia správne konštatovala, že platby vyplácané jednou finančnou inštitúciou inej z titulu derivátu boli buď priamo alebo nepriamo napojené na sadzbu JPY LIBOR.

67 Pokiaľ ide po prvé o platby splatné na základe existujúcich dohôd, vplyv sadzby JPY LIBOR možno považovať za evidentný. Týka sa platieb splatných na základe „pohyblivej“ odnože dohôd uvedených v bode 60 vyššie, ktoré sa zakladajú priamo na uvedenej sadzbe. Pokiaľ ide o ne, koordinácia podkladov podávaných panelu JPY LIBOR tak mohla ovplyvňovať mieru uvedených sadzieb v prospech záujmov bánk, ktoré sa koordinácie zúčastnili, ako to v podstate uviedla Komisia v odôvodneniach 199 a 201 napadnutého rozhodnutia.

68 Po druhé, pokiaľ ide o platby splatné z dôvodu budúcich dohôd, treba konštatovať, že Komisia tiež oprávnene uviedla, že koordinácia podkladov podávaných panelu JPY LIBOR mala vplyv na platby splatné z dôvodu „pevnej“ odnože zmlúv uvedených v bode 60 vyššie.

69 Na jednej strane treba uviesť, že v odôvodneniach 34 až 44 a 200 napadnutého rozhodnutia Komisia vysvetlila dôvody, pre ktoré úroveň sadzieb JPY LIBOR mala vplyv na „pevnú“ odnož dohôd uvedených v bode 60 vyššie. V podstate uviedla, že stanovenie pevných sadzieb sa ohodnocuje za pomoci projekcie, stanovenej na základe matematického vzorca, skutočnej výnosovej krivky derivátov, ktorá je sama osebe závislá od aktuálnej úrovne sadzieb JPY LIBOR.

70 Na druhej strane a v dôsledku uvedeného možno usudzovať, že koordinácia podkladov podávaných panelu JPY LIBOR umožňovala zúčastneným bankám značne znížiť neistotu v súvislosti s úrovňou sadzieb JPY LIBOR, a tým im poskytla konkurenčnú výhodu pri vyjednávaní a ponukách derivátov v porovnaní s bankami, ktoré sa tejto koordinácie nezúčastnili, čo Komisia správne uviedla v odôvodneniach 201 až 204 napadnutého rozhodnutia.

71 Z uvedeného vyplýva, že koordinácia podkladov podávaných panelu JPY LIBOR je relevantná pre platby splatné z dôvodu zmlúv uvedených v bode 60 vyššie, tak pokiaľ ide o ich „pohyblivú“, ako aj ich „pevnú“ odnož.

72 Treba konštatovať, že takáto koordinácia podkladov podávaných panelu JPY LIBOR má jednoznačne protisúťažný cieľ, pretože má ovplyvňovať rozsah platieb, ktoré majú dotknuté banky zaplatiť alebo prijať.

73 V rozsahu, v akom šesť dotknutých porušení zahŕňa koordináciu podkladov podávaných panelu JPY LIBOR, ktorá odôvodňuje kvalifikáciu – zo strany Komisie – porušenia ako porušenia z hľadiska cieľa, nie je potrebné preskúmavať, či takú kvalifikáciu odôvodňuje aj ďalšie konanie spoločné týmto porušeniam, konkrétne výmena dôverných informácií.

74 Z ustálenej judikatúry totiž vyplýva, že ak niektoré z dôvodov určitého rozhodnutia môžu toto rozhodnutie samy osebe dostatočne právne odôvodňovať, potom vady, ktoré sa môžu týkať iných dôvodov tohto aktu, v nijakom prípade nemajú vplyv na jeho výrok (pozri v tomto zmysle a analogicky rozsudky z 12. júla 2001, Komisia a Francúzsko/TF1, C-302/99 P a C-308/99 P, EU:C:2001:408, bod 27, a z 12. decembra 2006, SELEX Sistemi Integrati/Komisia, T-155/04, EU:T:2006:387, bod 47).

75 V každom prípade treba vzhľadom na význam vplyvu sadzby JPY LIBOR na výšku platieb uskutočnených v rámci „pohyblivej“ aj „pevnej“ odnože dohôd uvedených v bode 60 vyššie konštatovať, že už samotné poskytovanie informácií týkajúcich sa budúcich podkladov banky, ktorá je členom panelu JPY LIBOR, mohlo dotknutým bankám poskytnúť výhodu, pretože sa tým vzdialili od riadneho priebehu hospodárskej súťaže na trhu s úrokovými derivátmi denominovanými v japonských jenoch, a to spôsobom, ako je uvedená výmena informácií, ktorý možno považovať za taký, ktorého cieľom je obmedziť hospodársku súťaž v zmysle článku 101 ods. 1 ZFEÚ, pri uplatnení judikatúry citovanej v bodoch 49 až 52 vyššie. Toto isté odôvodnenie platí pre konanie spočívajúce vo výmene dôverných informácií týkajúcich sa budúcich podkladov pre Euroyen TIBOR, ktoré Komisia konštatovala len v prípade porušenia Citi/UBS.

76 Vzhľadom na vyššie uvedené treba prijať záver, že Komisia sa nedopustila nesprávneho posúdenia alebo nesprávneho právneho posúdenia, keď konštatovala, že dotknutých šesť porušení obmedzilo hospodársku súťaž z hľadiska svojho cieľa.

77 Tento záver nespochybňujú ani rôzne tvrdenia, ktoré uvádzajú žalobkyne.

78 V prvom rade žalobkyne odmietajú škodlivosť sporných konaní pre riadne fungovanie hospodárskej súťaže.

79 Po prvé žalobkyne nesprávne tvrdia, že medzi bankami na trhu s úrokovými derivátmi denominovanými v japonských jenoch neexistujú konkurenčné vzťahy. Uzatváranie zmlúv na tomto trhu zahŕňa aj vyjednávanie o uvedených produktoch, konkrétne o použiteľných pevných úrokových sadzbách, a preto medzi jednotlivými bankami pôsobiacimi na tomto trhu nevyhnutne existuje konkurenčný proces, pokiaľ ide o ponuku týchto produktov.

80 Po druhé a v dôsledku uvedeného nemožno prijať ani tvrdenie žalobkýň, ktoré je založené na údajnom rozpore medzi možnosťou dotknutých bánk navrhovať lepšie podmienky než ich konkurenti a kvalifikáciou porušenia z hľadiska cieľa. Naopak, táto možnosť je skôr prejavom zmeny konkurenčného postupu na trhu s úrokovými derivátmi denominovanými v japonských jenoch v prospech bánk, ktoré sa zúčastnili tajnej dohody.

81 Po tretie je tvrdenie žalobkýň, podľa ktorého banky uzatvárajú značný počet transakcií, pri ktorých zastávajú protichodné postoje, bezpredmetné. Jedným zo záujmov manipulácie sadzby JPY LIBOR, pokiaľ ide konkrétne o existujúce dohody, je umožniť, aby čo najlepšie odrážala možné záujmy dotknutých bánk, konkrétne zvýšenú sadzbu v prípade netto kreditnej pozície a zníženú sadzbu v prípade netto debetnej pozície.

82 V druhom rade žalobkyne v podstate vytýkajú porušenie svojich práv na obranu, pretože určité skutočnosti relevantné pre kvalifikáciu porušenia z hľadiska cieľa boli prvýkrát uvedené v odôvodnení 200 napadnutého rozhodnutia.

83 Podľa ustálenej judikatúry dodržiavanie práva na obranu vyžaduje, aby podnik, proti ktorému sa vedie vyšetrovanie, mal možnosť v rámci správneho konania účinne vyjadriť svoje stanovisko k pravdivosti a relevantnosti jednak skutkových okolností a okolností, ktorých sa dovoláva, ako aj dokumentov, o ktoré Komisia oprela svoje zistenie existencie porušenia Zmluvy (pozri rozsudok z 24. mája 2012, MasterCard a i./Komisia, T-111/08, EU:T:2012:260, bod 265 a citovanú judikatúru).

84 Článok 27 ods. 1 nariadenia č. 1/2003 túto zásadu odráža, keďže stanovuje, že účastníkom konania sa zašle oznámenie o výhradách, ktoré musí jasne uviesť všetky podstatné okolnosti, z ktorých Komisia v tomto štádiu konania vychádza, aby mohli dotknuté osoby skutočne zistiť, aké konanie im Komisia vytýka, a uplatniť svoju obhajobu ešte predtým, ako Komisia prijme konečné rozhodnutie. Táto požiadavka je dodržaná vtedy, pokiaľ uvedené rozhodnutie nepripisuje dotknutým osobám iné porušenia, než sú porušenia uvedené v oznámení o výhradách, a obsahuje len skutočnosti, ku ktorým sa dotknuté osoby mali možnosť vyjadriť (pozri rozsudok z 24. mája 2012, MasterCard a i./Komisia, T-111/08, EU:T:2012:260, bod 266 a citovanú judikatúru).

85 Toto oznámenie však môže byť urobené stručne a konečné rozhodnutie nemusí byť nevyhnutne kópiou oznámenia o výhradách, pretože oznámenie o výhradách je prípravným dokumentom, ktorého skutkové a právne posúdenie má čisto predbežnú povahu. Prípustné sú aj doplnenia k oznámeniu o výhradách vykonané vzhľadom na vyjadrenia účastníkov konania, ktorých tvrdenia preukazujú, že naozaj mohli vykonávať svoje práva na obhajobu. Komisia takisto môže s ohľadom na správne konanie opraviť alebo doplniť skutkové alebo právne tvrdenia na podporu výhrad, ktoré uviedla (pozri rozsudok z 24. mája 2012, MasterCard a i./Komisia, T-111/08, EU:T:2012:260, bod 267 a citovanú judikatúru).

86 Oznámenie doplnenia výhrad zúčastneným osobám je tak nutné len v prípade, keď výsledok vyšetrovania vedie Komisiu k tomu, aby uplatnila voči podnikom nové akty alebo aby značne zmenila dôkazy o vytýkaných porušeniach (pozri rozsudok z 24. mája 2012, MasterCard a i./Komisia, T-111/08, EU:T:2012:260, bod 268 a citovanú judikatúru).

87 Nakoniec treba tiež pripomenúť, že podľa judikatúry dochádza k porušeniu práva na obhajobu vtedy, keď existuje možnosť, že z dôvodu pochybenia Komisie by správne konanie, ktoré Komisia vedie, mohlo mať iný výsledok. Podnik, ktorý je žalobcom, preukáže, že k takému porušeniu došlo, pokiaľ dostatočným spôsobom dokáže nie to, že by rozhodnutie Komisie malo odlišný obsah, ale to, že by

svoju obhajobu mohol zaistiť lepšie, ak by k pochybeniu nedošlo, napríklad tým, že by na svoju obhajobu mohol použiť dokumenty, ku ktorým mu bol v správnom konaní odoprený prístup (pozri rozsudok z 24. mája 2012, MasterCard a i./Komisia, T-111/08, EU:T:2012:260, bod 269 a citovanú judikatúru).

88 V prejednávanej veci treba na jednej strane uviesť, že odkaz na nepriame stanovenie cien uvedený v odôvodnení 200 napadnutého rozhodnutia, nie je nový, tak, ako to tvrdia žalobkyne. Body 137 a 175 oznámenia o výhradách, na ktoré Komisia odkazuje, nepochybne nemožno považovať za vysvetlenie námietok vychádzajúcich z nepriameho stanovenia cien, pretože ide len o pripomenutie právnych zásad upravujúcich uplatňovanie článku 101 ods. 1 ZFEÚ. Zo znenia oznámenia o výhradách však vyplýva, že podstata argumentácie v ňom uvedenej je rovnaká ako v uvedenom rozhodnutí, konkrétne v jeho odôvodnení 200, teda vplyv úrovne JPY LIBOR na úroveň sadzieb uplatniteľných na budúce dohody (pozri konkrétne bod 157 oznámenia o výhradách). Žalobkyne teda mohli predložiť svoje vyjadrenia v súvislosti s touto výhradou počas správneho konania.

89 Na druhej strane, pokiaľ ide o tvrdenie založené na novosti odkazu v odôvodnení 200 napadnutého rozhodnutia, na skutočnosť, že o manipuláciu JPY LIBOR ide aj pri stanovení obchodných podmienok v zmysle článku 101 ods. 1 písm. a) ZFEÚ, treba poznamenať, že z dôvodov uvedených v bodoch 66 až 76 vyššie vplyv uvedených manipulácií na výšku uvedených platieb splatných z titulu derivátov stačí na odôvodnenie toho, že Komisia kvalifikovala porušenia z hľadiska cieľa. Nemožno preto usudzovať, že prípadná nemožnosť žalobkýň predložiť vyjadrenia týkajúce sa výhrady založenej na stanovení obchodných podmienok, im zabránila si zabezpečiť lepšiu obhajobu v zmysle judikatúry citovanej v bode 87 vyššie.

90 Po tretie, pokiaľ ide o kritiku žalobkýň vyjadrenú voči tomu, že Komisia konštatovala existenciu konania spočívajúceho v tom, že banky preskúmavali možnosti uzatvárať transakcie s cieľom zladiť svoje obchodné záujmy v oblasti derivátov, a príležitostne také transakcie aj uzatvárali, čo sa týka len porušenia UBS/DB, zo znenia odôvodnenia 78 napadnutého rozhodnutia vyplýva, že Komisia nezastávala názor, že uvedené konanie malo umožniť koordináciu budúcich podkladov podávaných panelu JPY LIBOR. Vzhľadom na to, že sa nezdá, že by toto konanie malo samostatnú povahu vo vzťahu k uvedenej koordinácii, ktorej protisúťažný cieľ sa preukázal z právneho hľadiska dostatočne, v tomto ohľade nie je potrebné odpovedať na argumentáciu žalobkýň.

91 Vzhľadom na uvedené skutočnosti treba prvý žalobný dôvod zamietnuť.

2. O druhom žalobnom dôvode založenom na nesprávnom uplatnení pojmu „uľahčovanie“ v zmysle článku 101 ods. 1 ZFEÚ a judikatúry

92 Žalobkyne zastávajú názor, že Komisia nesprávne tvrdila, že Icap uľahčila šesť dotknutých porušení. Po vyhlásení rozsudku z 22. októbra 2015, AC-Treuhand/Komisia (C-194/14 P, EU:C:2015:717), vzali časť svojej argumentácie späť, takže tento žalobný dôvod má teraz tri časti.

93 V prvej časti druhého žalobného dôvodu, ktorá sa netýka porušenia Citi/RBS, ale len piatich ďalších dotknutých porušení, žalobkyne tvrdia, že kritérium „uľahčenia“ použité na Icap je príliš široké, nové a porušuje zásadu právnej istoty. V druhej časti druhého žalobného dôvodu, ktorá sa týka tých istých piatich porušení, tvrdia, že úloha spoločnosti Icap nezodpovedá kritériám „uľahčenia“ stanoveným v judikatúre. A napokon v tretej časti druhého žalobného dôvodu, ktorá sa týka len porušení UBS/RBS z roku 2007, Citi/UBS a Citi/DB, spochybňujú dôvodnosť odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, týkajúceho sa toho, že Icap využívala svoje kontakty vo viacerých bankách s cieľom ovplyvniť ich podklady predkladané panelu JPY LIBOR.

94 Všeobecný súd zastáva názor, že na prvom mieste treba analyzovať druhú a tretiu časť tohto žalobného dôvodu, pretože sa v podstate týkajú protiprávnej povahy konaní vytýkaných spoločnosti Icap, a následne spochybnenie zásady právnej istoty v súvislosti s uvádzanou protiprávnou povahou, ktoré je obsiahnuté v prvej časti tohto žalobného dôvodu.

a) O druhej časti založenej na tom, že Komisia nedodržala kritériá „uľahčenia“ vyplývajúce z judikatúry

95 V rámci tejto časti žalobkyne v podstate tvrdia, že záver odvodený na základe toho, že konanie spoločnosti Icap sa týkalo pôsobnosti článku 101 ZFEÚ, je nesprávny.

96 Komisia navrhuje, aby sa táto časť žalobného dôvodu zamietla.

97 Treba pripomenúť, že nič v znení článku 101 ods. 1 ZFEÚ nenasvedčuje, že v ňom uvedený zákaz sa vzťahuje len na strany takýchto dohôd alebo zosúladených postupov, ktoré pôsobia na trhoch, ktoré sú nimi dotknuté (rozsudok z 22. októbra 2015, AC-Treuhand/Komisia, C-194/14 P, EU:C:2015:717, bod 27).

98 Okrem toho sa podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora existencia „dohody“ zakladá na vyjadrení zhodnej vôle aspoň dvoch účastníkov, pričom forma, v akej je táto zhoda vyjadrená, nie je ako taká rozhodujúca (pozri rozsudok z 22. októbra 2015, AC-Treuhand/Komisia, C-194/14 P, EU:C:2015:717, bod 28 a citovanú judikatúru).

99 Pokiaľ ide o pojem „zosúladený postup“, z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že článok 101 ods. 1 ZFEÚ odlišuje tento pojem najmä od pojmu „dohoda“ alebo „rozhodnutie združenia podnikov“, a to s jediným zámerom, aby zahŕňal jednotlivé formy zosúladených konaní medzi podnikmi, ktoré majú zo subjektívneho hľadiska rovnakú podstatu a odlišujú sa len svojou intenzitou a formami, v ktorých sa prejavujú (pozri rozsudok z 22. októbra 2015, AC-Treuhand/Komisia, C-194/14 P, EU:C:2015:717, bod 29 a citovanú judikatúru).

100 Pokiaľ ide o vykonávanie dohôd a zosúladených postupov, ktoré majú protisúťažný cieľ, z ustálenej judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že Komisia musí na to, aby mohla dospieť k záveru o účasti podniku na porušení a o jeho zodpovednosti za jednotlivé prvky tohto porušenia preukázať, že dotknutý podnik zamýšľal prispieť svojím vlastným správaním k naplneniu spoločných cieľov sledovaných všetkými zúčastnenými a že vedel o skutočnom správaní, ktoré plánovali alebo vykonali ďalšie podniky sledujúce rovnaké ciele, alebo že ho mohol primerane predpokladať a bol ochotný prevziať z toho vyplývajúce riziko (pozri rozsudok z 22. októbra 2015, AC-Treuhand/Komisia, C-194/14 P, EU:C:2015:717, bod 30 a citovanú judikatúru).

101 V tejto súvislosti Súdny dvor okrem iného rozhodol, že pasívne spôsoby účasti na porušení, ako je účasť podniku na stretnutiach, počas ktorých boli uzavreté dohody protisúťažnej povahy, bez toho, aby proti nim zjavne namietal, poukazujú na spoluúčasť, ktorá môže viesť k vzniku jeho zodpovednosti v rámci článku 101 ods. 1 ZFEÚ, lebo schválenie nezákonnej iniciatívy mlčky bez verejného dištancovania sa od jej obsahu alebo bez jej oznámenia správnym orgánom, vedie k podpore porušovania a sťažuje jeho odhalenie (pozri rozsudok z 22. októbra 2015, AC-Treuhand/Komisia, C-194/14 P, EU:C:2015:717, bod 31 a citovanú judikatúru).

102 Súdny dvor síce uviedol, že „dohoda“ v zmysle článku 101 ods. 1 ZFEÚ predstavuje vyjadrenie spoločnej vôle strán správať sa na trhu určitým spôsobom a kritériá koordinácie a spolupráce, ktoré zakladajú „zosúladený postup“ v zmysle toho istého ustanovenia, treba vnímať vo vzťahu ku koncepcii ustanovení Zmluvy týkajúcich sa hospodárskej súťaže, podľa ktorej si musí každý hospodársky subjekt samostatne stanoviť politiku, ktorú chce viesť na spoločnom trhu, ale z týchto úvah nevyplýva, že

pojmy dohoda a zosúladený postup predpokladajú vzájomné obmedzenie slobody konania na tom istom trhu, na ktorom by pôsobili všetci účastníci konania (pozri rozsudok z 22. októbra 2015, AC-Treuhand/Komisia, C-194/14 P, EU:C:2015:717, body 32 a 33 a citovanú judikatúru).

103 Navyše z judikatúry Súdneho dvora nemožno vyvodiť, že článok 101 ods. 1 ZFEÚ sa týka výlučne buď podnikov pôsobiacich na trhu dotknutom obmedzeniami hospodárskej súťaže, či na trhoch, ktoré predchádzajú uvedenému trhu, nadväzujú naň alebo sú vo vzťahu k nemu vedľajšími trhmi, alebo podnikov, ktoré obmedzujú svoju nezávislosť správania na danom trhu na základe dohody alebo zosúladeného postupu. Z ustálenej judikatúry Súdneho dvora totiž vyplýva, že znenie článku 101 ods. 1 ZFEÚ vo všeobecnosti odkazuje na všetky dohody a zosúladené postupy, ktoré vo svojich horizontálnych alebo vertikálnych vzťahoch narušujú hospodársku súťaž na spoločnom trhu bez ohľadu na trh, na ktorom strany pôsobia, ako aj na skutočnosť, že predmetné dohody sa vzťahujú iba na obchodné správanie jednej z nich (pozri rozsudok z 22. októbra 2015, AC-Treuhand/Komisia, C-194/14 P, EU:C:2015:717, body 34 a 35 a citovanú judikatúru).

104 Treba takisto zdôrazniť, že hlavným cieľom zákazu v článku 101 ods. 1 ZFEÚ je zabezpečiť zachovanie nenarušenej hospodárskej súťaže vnútri spoločného trhu a že jeho plná účinnosť znamená, že sa má zamedziť aktívnemu prispievaniu podniku k obmedzovaniu hospodárskej súťaže, aj keď sa toto prispievanie netýka ekonomickej činnosti na relevantnom trhu, na ktorom k tomuto obmedzeniu dochádza, alebo má za cieľ dôjsť (pozri rozsudok z 22. októbra 2015, AC-Treuhand/Komisia, C-194/14 P, EU:C:2015:717, bod 36 a citovanú judikatúru).

105 V prejednávanej veci treba na úvod uviesť, že Komisia netvrdila existenciu samostatných porušení existujúcich medzi spoločnosťami Icap a UBS, neskôr Icap a Citi, ktorých účelom bolo manipulovať úroveň podkladov bánk v súlade so záujmom UBS, neskôr Citi, prostredníctvom šírenia nesprávnych informácií spoločnosťou Icap. V napadnutom rozhodnutí je zodpovednosť spoločnosti Icap založená na jej účasti na konaní v rozpore s hospodárskou súťažou, ktoré Komisia konštatovala a kvalifikovala ho ako „uľahčenie“.

106 Vzhľadom na odôvodnenie, ktoré Komisia uviedla v napadnutom rozhodnutí, treba overiť, či účasť spoločnosti Icap spĺňa kritériá uvedené v judikatúre citovanej v bode 100 vyššie, pričom jedine ich splnenie by mohlo odôvodniť existenciu jej zodpovednosti na porušeniach, ktorých sa dopustili dotknuté banky.

107 V tejto súvislosti treba uviesť, že žalobkyne spochybňujú splnenie týchto kritérií v rámci troch výhrad založených na tom, že Komisia po prvé nepreukázala, že Icap vedela o existencii tajnej dohody medzi dotknutými bankami v rámci niektorých zo šiestich dotknutých porušení (prvá výhrada), po druhé nepreukázala existenciu úmyslu spoločnosti Icap prispieť k spoločnému cieľu dotknutých bánk (druhá výhrada), a po tretie nepreukázala že Icap prispela k dosiahnutiu spoločných cieľov dotknutých bánk (tretia výhrada). Všeobecný súd zastáva názor, že na prvom mieste treba preskúmať prvú výhradu, potom tretiu výhradu a na záver druhú výhradu.

1) O prvej výhrade založenej na tom, že sa nepreukázalo, že Icap vedela o existencii tajnej dohody medzi dotknutými bankami v rámci niektorých zo šiestich dotknutých porušení

108 V rámci prvej výhrady žalobkyne uvádzajú, že Komisia z právneho hľadiska dostatočne nepreukázala, že Icap vedela o tajných dohodách dotknutých bánk v rámci porušení UBS/RBS z roku 2007, UBS/RBS z roku 2008, Citi/DB a Citi/UBS, ale preukázala len prípadné jednostranné pokusy obchodníka o manipuláciu sadzby JPY LIBOR.

109 Táto výhrada sa teda týka len štyroch zo šiestich dotknutých porušení.

110 Žalobkyne tvrdia, že krátke správy, ktoré Komisia použila ako dôkazy, môžu preukázať len to, že obchodník jednej z dotknutých bánk vedel o budúcich podkladoch inej banky. V súvislostiach vymedzených okrem iného existenciou zákonných kontaktov medzi uvedenými bankami z toho možno vyvodiť len to, že Icap vedela o spoločnom úmysle týchto bánk koordinovať ich podklady predkladané panelu JPY LIBOR. Ide tu o porušenia UBS/RBS z roku 2007, UBS/RBS z roku 2008, Citi/DB a Citi/UBS.

111 Žalobkyne tvrdia, že štruktúra trhu s derivátmi denominovanými v japonských jenoch, ktorá v sebe zahŕňa kontinuálne vyjednávania medzi dotknutými bankami, môže vysvetľovať, prečo jedna banka vedela o smerovaní podkladov druhej banky bez toho, aby pritom išlo o výmenu informácií. Odvodzujú z toho, že Icap mohla dôvodne usudzovať, že odkazy na budúce pozície inej banky obsiahnuté v správach obchodníka, neboli dôsledkom nezákonnej kartelovej dohody. Komisii vytýkajú, že nevzala do úvahy tento možný výklad dôkazov tak v prípade porušenia UBS/RBS z roku 2007, ako aj v prípade porušenia UBS/RBS z roku 2008. Pokiaľ ide o odkaz, ktorý Komisia urobila v súvislosti s tým, že UBS uznala, že Icap uľahčuje porušenia, vo svojej žiadosti o urovnanie, žalobkyne tvrdia okrem iného, že v rozhodnutí o urovnaní sa výslovne uvádza, že zo skutkového stavu, s ktorým účastníci konania súhlasili, nemožno preukázať žiadnu zodpovednosť zo strany spoločnosti Icap. Pokiaľ ide o porušenia Citi/DB a Citi/UBS, opakujú, že predložené dôkazy nepreukazujú existenciu tajnej dohody medzi dotknutými bankami počas uvádzaného obdobia porušenia.

112 Komisia tvrdí, že v odôvodneniach 214 až 221 napadnutého rozhodnutia sa z právneho hľadiska dostatočne preukázalo, že Icap vedela alebo mala vedieť, že jej konanie prispievalo k porušeniam obmedzujúcim hospodársku súťaž. UBS, neskôr Citi, informovala Icap v súvislosti s každým zo šiestich dotknutých porušení o totožnosti banky z panelu JPY LIBOR, s ktorou udržiavala protisúťažné kontakty. Ide tu o porušenia UBS/RBS z roku 2007 a UBS/RBS z roku 2008. Pokiaľ ide o tieto posledné uvedené porušenia, Komisia uvádza, že dôkaz o tom, že Icap vedela o tajných dohodách medzi dotknutými bankami, sa opiera aj o to, že UBS vo svojej žiadosti o urovnanie uznala, že Icap uľahčovala porušovanie, čo sa uvádza v odôvodneniach 115 a 126 napadnutého rozhodnutia a žalobkyne toto uznanie nespochybnili. Odkazuje tiež na znalosť trhu s derivátmi denominovanými v japonských jenoch zo strany spoločnosti Icap a na jej úlohu najvýznamnejšieho makléra na uvedenom trhu a zdôrazňuje, že o protisúťažnej povahe tejto tajnej dohody nebolo možné nevedieť. Pokiaľ ide o porušenia Citi/DB a Citi/UBS, tvrdí, že žalobkyne nespochybňujú, že Icap vedela o tejto tajnej dohode medzi bankami, ale len časový rozsah tejto vedomosti. V tejto súvislosti pripomína, že dňom začiatku porušenia je deň tajnej dohody, a nie deň jej vykonávania.

113 V tejto súvislosti treba uviesť, že na základe judikatúry citovanej v bode 100 vyššie Komisii prináleží, aby preukázala, že Icap vedela o skutočnom konaní, ktoré plánovali alebo uskutočňovali dotknuté banky alebo ho mohla dôvodne predpokladať.

114 Okrem toho treba pripomenúť, že v oblasti práva hospodárskej súťaže je v prípade sporu o existencii porušenia Komisia povinná preukázať porušenia, ktoré konštatuje, a zaobstarať dôkazy, ktorými môže z právneho hľadiska dostatočne preukázať existenciu skutočností zakladajúcich porušenie (pozri rozsudok z 22. novembra 2012, E.ON Energie/Komisia, C-89/11 P, EU:C:2012:738, bod 71 a citovanú judikatúru).

115 Na preukázanie existencie porušenia podľa článku 101 ods. 1 ZFEÚ je potrebné, aby Komisia uviedla vierohodné, presné a zhodujúce sa dôkazy. Každý dôkaz, ktorý predložila, však nemusí nevyhnutne zodpovedať týmto kritériám vo vzťahu ku každému prvku porušenia. Postačuje, ak súbor dôkazov, o ktoré sa inštitúcia opiera, zodpovedá tejto požiadavke v celkovom posúdení (pozri rozsudok z 1. júla 2010, Knauf Gips/Komisia, C-407/08 P, EU:C:2010:389, bod 47 a citovanú judikatúru).

116 Akákoľvek pochybnosť súdu musí byť na prospech podniku, ktorému bolo určené rozhodnutie, ktorým sa konštatuje porušenie. Prezumpcia neviny totiž predstavuje všeobecnú zásadu práva Únie, ktorá je v súčasnosti zakotvená v článku 48 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie (pozri rozsudok z 22. novembra 2012, E.ON Energie/Komisia, C-89/11 P, EU:C:2012:738, bod 72 a citovanú judikatúru).

117 Z judikatúry Súdneho dvora tiež vyplýva, že zásada prezumpcie neviny sa vzťahuje na konania o porušení pravidiel hospodárskej súťaže uplatniteľných na podniky, ktoré môžu vyústiť do uloženia pokút alebo penále (pozri rozsudok z 22. novembra 2012, E.ON Energie/Komisia, C-89/11 P, EU:C:2012:738, bod 73 a citovanú judikatúru).

118 Okrem toho podľa ustálenej judikatúry na posúdenie dôkaznej sily dokumentu je potrebné overiť spoľahlivosť informácie, ktorú obsahuje, a zohľadniť najmä pôvod dokumentu, okolnosti jeho vypracovania, jeho adresáta a položiť si otázku, či sa vzhľadom na svoj obsah zdá rozumný a vierohodný (pozri rozsudok zo 14. apríla 2011, Visa Europe a Visa International Service/Komisia, T-461/07, EU:T:2011:181, bod 182 a citovanú judikatúru).

119 Na základe týchto úvah treba overiť, či Komisia pri každom zo štyroch dotknutých porušení z právneho hľadiska dostatočne preukázala, že Icap vedela alebo mohla vedieť, že žiadosti, ktoré jej zaslala UBS, neskôr Citi, neboli urobené vo výlučnom záujme jej partnera, ale boli výsledkom tajnej dohody medzi dotknutými bankami.

120 V tejto súvislosti, ak z judikatúry uvedenej v bode 100 vyššie vyplýva, že Komisia mohla alternatívne preukázať po prvé, že Icap vedela o účasti inej dotknutej banky na každom zo štyroch dotknutých porušení, a po druhé, že Icap mohla takú účasť dôvodne predpokladať, treba uviesť, že túto druhú možnosť treba preskúmať vzhľadom na kontext, v ktorom prebiehali obchodné výmeny medzi spoločnosťami UBS, neskôr Citi, a Icap.

121 Ako totiž v podstate tvrdia žalobkyne, žiadosti, ktoré zaslala UBS, neskôr Citi, spoločnosti Icap o manipuláciu sadzby JPY LIBOR samy osebe nenaznačujú existenciu predchádzajúceho zosúladeného postupu s inou bankou. Tieto žiadosti mohla oprávnene interpretovať iba ako žiadosti spoločnosti UBS, neskôr Citi, o manipuláciu uvedenej sadzby v ich vlastnom záujme. Treba konštatovať, že táto skutočnosť komplikuje snahu Komisie preukázať, že Icap mala byť schopná zo žiadostí spoločnosti UBS, neskôr Citi, odvodiť, že patrili do rámca tajnej dohody s inou bankou.

i) O dôkaze predloženom Komisiou týkajúcom sa toho, že Icap vedela o úlohe, ktorú RBS zohrávala v rámci porušenia UBS/RBS z roku 2007

122 Vecné dôkazy, o ktoré sa Komisia oprela s cieľom preukázať existenciu protiprávneho konania spoločnosti Icap, sú, pokiaľ ide o porušenie UBS/RBS z roku 2007, uvedené v bode 5.3.2 napadnutého rozhodnutia.

123 Po prvé Komisia sa oprela o zmienku v rámci rozhovoru medzi pánom H., vtedajším obchodníkom spoločnosti UBS, a pánom R., zamestnancom spoločnosti Icap zo 14. augusta 2007 (ďalej len „rozhovor zo 14. augusta 2007“), v ktorej sa spomínalo, že „RBS a UBS smerujú hore na šesť mesiacov“, a na základe nej usudzovala, že od tohto rozhovoru „[Icap] vedela alebo prinajmenšom mohla vedieť, že [UBS] koordinovala budúce podklady sadzieb JPY LIBOR so spoločnosťou RBS a že pomoc poskytnutá spoločnosti UBS po tomto rozhovore uľahčila alebo mohla uľahčiť protisúťažné praktiky medzi spoločnosťami UBS a RBS“ (odôvodnenie 106 napadnutého rozhodnutia).

124 Po druhé Komisia poukázala na rôzne komunikačné výmeny medzi pánom H. a pánom R., alebo medzi pánom R. a ďalšími zamestnancami spoločnosti Icap, ktoré sa uskutočnili 15. augusta 2007 a 1. novembra 2007, aby preukázala úlohu spoločnosti Icap pri manipulácii sadzieb JPY LIBOR (odôvodnenia 107 až 114 napadnutého rozhodnutia).

125 A napokon po tretie Komisia odkázala na to, že UBS vo svojej žiadosti o urovnanie uznala, že využila služby spoločnosti Icap s cieľom ovplyvniť podklady sadzieb JPY LIBOR, ktoré predkladali určité banky panelu JPY LIBOR. Tvrdila, že RBS o úlohe spoločnosti Icap nevedela (odôvodnenie 115 napadnutého rozhodnutia).

126 V napadnutom rozhodnutí sa uvádzajú len dva dôkazy, na základe ktorých by bolo možné preukázať, že Icap vedela o účasti RBS na porušení UBS/RBS z roku 2007, konkrétne rozhovor zo 14. augusta 2007 a vyhlásenia spoločnosti UBS v jej žiadosti o urovnanie. Medzi účastníkmi konania je totiž nesporné, že v rámci obchodov medzi spoločnosťami Icap a UBS po 14. auguste 2017 sa RBS vôbec nespomínala.

127 Pokiaľ ide o vyhlásenia UBS v jej žiadosti o urovnanie, z preskúmania uvedeného dokumentu nevyplýva, že by v ňom UBS uznala, že informovala Icap o účasti RBS na porušení UBS/RBS z roku 2007, a UBS len zdôraznila, že využila služby spoločnosti Icap.

128 Z toho vyplýva, že jediný dôkaz, na základe ktorého by sa dalo preukázať, že Icap vedela o úlohe spoločnosti RBS v porušení UBS/RBS z roku 2007, predstavuje časť rozhovoru zo 14. augusta 2017, v ktorej pán H. informuje pána R., že „RBS a UBS smerujú hore na šesť mesiacov“. V odôvodnení 106 napadnutého rozhodnutia Komisia túto vetu interpretovala tak, že pán H., vtedajší obchodník spoločnosti UBS, informoval pána R., zamestnanca spoločnosti Icap, o svojich prebiehajúcich rokovaniach so spoločnosťou UBS týkajúcich sa budúcich sadzieb JPY LIBOR.

129 V rámci opatrení na zabezpečenie priebehu konania boli účastníci konania požiadaní, aby podali vyjadrenie týkajúce sa výkladu tejto vety vzhľadom na nasledujúci rozhovor: „[Icap:] dobre, to sa mi zíde:); [UBS:] will mi robí službu; [Icap:] to [by mal]“, a aby spresnili, či slovo „will“ označuje zamestnanca spoločnosti RBS. Vyplynulo z toho, že uvedený rozhovor sa týkal pána W. H., obchodníka spoločnosti RBS, ktorého komunikácia s pánom H. sa zohľadnila na účely konštatovania existencie porušenia UBS/RBS z roku 2007.

130 Z uvedeného treba odvodiť, že po tomto rozhovore pán H., vtedajší obchodník spoločnosti UBS, jednoznačne informoval pána R., zamestnanca spoločnosti Icap, že s W. H., obchodníkom spoločnosti RBS, sa dohodlo zvýšenie podkladov týkajúcich sa úrokových sadzieb stanovených na šesť mesiacov. Vzhľadom na to, že tento dôkaz tvorí rozhovor, ktorého sa priamo zúčastnil pán R., a na jeho rozsah, treba mu na základe judikatúry uvedenej v bode118 priznať vysokú dôkaznú silu.

131 V rámci týchto podmienok možno na základe samotného rozhovoru zo 14. augusta 2017 preukázať, že Icap vedela o úlohe, ktorú RBS zohrávala v rámci porušenia UBS/RBS z roku 2007.

132 Prvú výhradu preto treba zamietnuť, pokiaľ ide o porušenie UBS/RBS z roku 2007.

ii) O dôkaze predloženom Komisiou týkajúcom sa toho, že Icap vedela o úlohe, ktorú RBS zohrávala v rámci porušenia UBS/SBR z roku 2008

133 V bode 5.3.3 napadnutého rozhodnutia s názvom „Uľahčenie porušenia UBS/RBS z roku 2008 spoločnosťou Icap“ Komisia po prvé odkázala na rozhovor z 28. augusta 2008, v ktorom pán H., vtedajší obchodník spoločnosti UBS, odhalil pánovi R., zamestnancovi spoločnosti Icap, smerovanie podkladov pre panel JPY LIBOR spoločnosti RBS, konkrétne podkladov „nízkych na všetkých linkách“ (ďalej len „rozhovor z 28. augusta 2008“) (odôvodnenie 116 napadnutého rozhodnutia).

134 Po druhé, aby Komisia preukázala úlohu spoločnosti Icap pri manipulácii sadzieb JPY LIBOR, poukázala aj na rôzne komunikačné výmeny medzi pánom H. a pánom R., alebo medzi pánom R. a ďalšími zamestnancami spoločnosti Icap, ktoré sa uskutočnili 28. augusta 2008 a 3. novembra 2008 (odôvodnenia 117 až 125 napadnutého rozhodnutia). Medzi tieto dôkazy patrí aj interný mail adresovaný spoločnosti Icap z 5. septembra 2008, v ktorom sa uvádza, že spoločnosti UBS a RBS mali osobitný záujem na nízkej trojmesačnej sadzbe JPY LIBOR.

135 A napokon po tretie Komisia odkázala na to, že UBS vo svojej žiadosti o urovnanie uznala, že použila služby spoločnosti Icap s cieľom ovplyvniť budúce podklady sadzieb predkladaných panelu JPY LIBOR. Uviedla, že RBS o úlohe spoločnosti Icap nevedela (odôvodnenie 126 napadnutého rozhodnutia).

136 V napadnutom rozhodnutí sa tak uvádzajú tri dôkazy, na základe ktorých by prípadne bolo možné preukázať, že Icap vedela o účasti spoločnosti RBS na porušení UBS/RBS z roku 2008, konkrétne rozhovor z 28. augusta 2008, interný e-mail: adresovaný spoločnosti Icap z 5. septembra 2008 (pozri bod 134 vyššie) a vyhlásenia spoločnosti UBS v jej žiadosti o urovnanie.

137 Pokiaľ ide po prvé o vyhlásenia UBS v jej žiadosti o urovnanie, treba konštatovať, že pokiaľ ide o toto porušenie, z preskúmania uvedeného dokumentu vyplýva len to, že UBS uznala, že využila služby spoločnosti Icap, bez toho, aby tvrdila, že informovala Icap o účasti RBS na porušení UBS/RBS z roku 2008.

138 Pokiaľ ide po druhé o rozhovor z 28. augusta 2008, Komisia zastávala názor, že zmienka, ktorú urobil pán H., vtedajší obchodník spoločnosti UBS, o tom, že podklady RBS boli „nízke na všetkých linkách“, mala pána R., zamestnanca spoločnosti Icap, viesť k záveru, že medzi spoločnosťami UBS a RBS existujú kontakty, a že podpora, ktorú od tohto okamihu poskytoval pán H. s cieľom ovplyvňovať sadzby JPY LIBOR, bola alebo mohla byť aj podporou protisúťažných praktík medzi UBS a RBS (odôvodnenie 118 napadnutého rozhodnutia).

139 Treba konštatovať, že časť rozhovoru z 28. augusta 2008, na ktorú poukázala Komisia, nie je tak jednoznačná, aby mohla Icap viesť jedine k podozreniu, že UBS získala dôverné informácie týkajúce sa úrovne budúcich podkladov spoločnosti RBS podávaných panelu JPY LIBOR. Mohla sa tiež vykladať ako prejav analýzy alebo stanoviska pána H. o budúcich pravdepodobných pozíciách jedného z jeho konkurentov.

140 Ani preskúmanie časti rozhovoru z 28. augusta 2008, na ktorú poukázala Komisia, vo všeobecnejších súvislostiach tohto rozhovoru neumožňuje objasniť jej zmysel. Hoci z nej vyplýva spoločný úmysel spoločností UBS a Icap zmeniť riadny priebeh stanovovania sadzby JPY LIBOR, neobsahuje žiadny dodatočný dôkaz o prípadnej účasti spoločnosti RBS na porušení UBS/RBS z roku 2008.

141 Tento dôkaz preto sám osebe neumožňuje preukázať, že Icap vedela o úlohe, ktorú RBS zohrávala v rámci porušenia UBS/RBS z roku 2008. Treba však overiť, či spolu s ďalšími skutočnosťami môže predstavovať súbor dôkazov v zmysle judikatúry uvedenej v bode 115 vyššie.

142 Po tretie v emaile, ktorý si vymenili dvaja zamestnanci spoločnosti Icap, sa uvádza, že „UBS a RBS majú osobitný záujem na nízkej trojmesačnej sadzbe JPY LIBOR“ (odôvodnenie 121 napadnutého rozhodnutia). Treba konštatovať, že výklad, ktorý uprednostňuje Komisia, teda, že e-mail: je prejavom toho, že Icap vedela o existencii porušenia medzi spoločnosťami RBS a UBS, nie je jediný možný. Pokiaľ ide o to, že Icap je z dôvodu svojej funkcie v trvalom kontakte s dotknutými bankami, nemožno totiž vylúčiť, že si vytvára vlastný názor na záujmy každej banky, ktorá pôsobí na trhu s úrokovými derivátmi denominovanými v japonských jenoch. Pravdepodobnosť tohto alternatívneho výkladu sa môže zdať ešte väčšia aj s ohľadom na to, že citácia použitá Komisiou je skrátená, zdôraznená žalobkyňami, keďže presné znenie emailu, teda „[ja] myslím, že [UBS] a [RBS] majú zjavný záujem na tom, aby boli [sadzby] nízke“, patrí skôr do rámca vyjadrenia osobného názoru.

143 Treba konštatovať, že tieto dve skutočnosti nemožno považovať za vierohodné, presné a zhodujúce sa dôkazy v zmysle judikatúry citovanej v bode 115 vyššie. Naopak, nejednoznačnosť použitých výrazov nevyhnutne naznačuje pochybnosti, pokiaľ ide o to, či Icap vedela o úlohe spoločnosti RBS v rámci porušenia UBS/RBS z roku 2008, pričom z tejto pochybnosti musí na základe judikatúry citovanej v bode 116 vyššie mať prospech.

144 Okrem toho z dôvodov uvedených v bode 121 vyššie nemožno prijať záver, že Icap mala mať podozrenie, že žiadosti spoločnosti UBS súvisia s vykonávaním tajnej dohody s inou bankou, keďže takéto požiadavky mohol skutočne vzniesť pán H. pri sledovaní vlastných záujmov spoločnosti UBS.

145 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba vyhovieť prvej výhrade, pokiaľ ide o porušenie UBS/RBS z roku 2008, a zrušiť článok 1 písm. b) napadnutého rozhodnutia, v rozsahu, v akom sa v ňom konštatuje účasť spoločnosti Icap na tomto porušení.

iii) O dôkaze predloženom Komisiou, že Icap vedela o úlohe spoločností DB a UBS v rámci porušení Citi/DB a Citi/UBS

146 V bode 5.3.6 napadnutého rozhodnutia s názvom „Uľahčenie porušenia Citi/DB spoločnosťou Icap“ sa Komisia oprela o zmienku v rozhovore medzi pánom H., obchodníkom spoločnosti Citi, a pánom R., zamestnancom spoločnosti Icap, ktorý sa uskutočnil 7. apríla 2010 a týkal sa zosúladeného budúceho zníženia sadzby ponúkaného spoločnosťami Citi, UBS a DB panelu JPY LIBOR po júni 2010 (ďalej len „rozhovor zo 7. apríla 2010“). Poukázala aj na dve požiadavky pána H. voči pánovi R. z 18. mája 2010, pričom jedna sa týkala nízkej jednoročnej sadzby a druhá sa týkala všeobecne nízkych sadzieb JPY LIBOR do konca júna, ako aj na ďalšiu požiadavku z 23. mája 2010 týkajúcu sa nízkych sadzieb JPY LIBOR stanovených na jeden rok a zvýšených sadzieb JPY LIBOR stanovených na tri roky (odôvodnenie 155 napadnutého rozhodnutia).

147 Komisia sa ďalej oprela aj o komunikáciu medzi pánom R. a pánom G., zamestnancami spoločnosti Icap, ktorá sa týkala úpravy bulletinu z 1. júna 2010 uvedeného v bode 15 vyššie (odôvodnenie 157 napadnutého rozhodnutia), ako aj o rozhovor z 2. júna 2010, v ktorom pán R. informoval pána H., obchodníka spoločnosti Citi, že pán G. uskutočnil požadované zmeny (odôvodnenie 156 napadnutého rozhodnutia).

148 V napadnutom rozhodnutí sa napokon uvádza rozhovor zo 7. júna 2010, v ktorom pán H., obchodník spoločnosti Citi, požiadal pána R., zamestnanca spoločnosti Icap, o nízke sadzby na daný mesiac (odôvodnenie 158) (ďalej len „rozhovor zo 7. júna 2010“). Treba uviesť, že v tomto rozhovore Icap urobila jasnú narážku na existenciu tajnej dohody medzi spoločnosťami Citi, DB a UBS.

149 V bode 5.3.7 napadnutého rozhodnutia s názvom „Uľahčenie porušenia Citi/UBS spoločnosťou Icap“ sa Komisia oprela výhradne o skutočnosti uvedené v bodoch 146 a 147 vyššie (odôvodnenia 161 až 163), pretože rozhovor zo 7. júna 2010 nebol navrhnutý ako dôkaz týkajúci sa tohto porušenia.

150 Na prvom mieste treba uviesť, že základná skutočnosť, o ktorú sa opiera preukázanie toho, že Icap vedela o úlohe spoločností DB a UBS v rámci porušení Citi/DB a Citi/UBS, spočíva v obsahu rozhovoru zo 7. apríla 2010.

151 Po prvé treba konštatovať, že v rámci uvedeného rozhovoru pán H., obchodník spoločnosti Citi, jednoznačne oznámil pánovi R., zamestnancovi spoločnosti Icap, že sa dohodol s dvoma obchodníkmi spoločností DB a RBS na dosiahnutí zníženia sadzieb ponúkaných spoločnosťami Citi, UBS a DB panelu JPY LIBOR po júni 2010.

152 Po druhé treba uviesť, že žalobkyne nespochybňujú protisúťažný dosah rozhovoru zo 7. júna 2010, ale jeho dôkaznú silu v súvislosti s porušeniami Citi/UBS a Citi/DB, vzhľadom na to, že Komisia ako dátum ukončenia týchto porušení uviedla 2. jún 2010 a 7. jún 2010, teda dni pred znížením sadzieb spomínaným v rozhovore zo 7. apríla 2010, ktorý sa týkal obdobia po júni 2010.

153 Je síce nesporné – ako to v podstate tvrdí aj Komisia – že rozhovor zo 7. apríla 2010 stačí na preukázanie toho, že Icap vedela o zosúladenom konaní s cieľom zmeniť sadzbu JPY LIBOR a v dôsledku toho o existencii porušenia spoločností Citi, DB a UBS, ale faktom zostáva, že uvedené konanie sa týkalo iného obdobia protiprávneho konania, ako Komisia uvádza v súvislosti s porušeniami Citi/DB a Citi/UBS, ktorých zvýhodnenie sa vytýka spoločnosti Icap.

154 Podľa judikatúry je pritom trvanie porušenia integrálnou a neoddeliteľnou zložkou každého konštatovania porušenia (rozsudok zo 16. novembra 2006, Peróxidos Orgánicos/Rada, T-120/04, EU:T:2006:350, bod 21).

155 Z toho preto treba odvodiť, že rozhovor zo 7. apríla 2010 sa týkal iného porušenia, ako boli porušenia Citi/DB a Citi/UBS, ktorých uľahčenie sa vytýka spoločnosti Icap, a sám osebe nemôže preukázať, že Icap vedela o týchto dvoch porušeniach.

156 Na druhom mieste, pokiaľ ide o ďalšie dôkazy, na ktoré sa poukazuje v napadnutom rozhodnutí, treba rozlišovať medzi porušením Citi/DB a porušením Citi/UBS.

157 Pokiaľ ide o porušenie Citi/DB, v rozsahu, v akom sa Komisia odvoláva na dôkaz spočívajúci v rozhovore zo 7. júna 2010, v ktorom Icap odkazuje na zosúladený postup spoločností Citi, UBS a DB, nevyhnutne z toho vyplýva, že sa z právneho hľadiska dostatočne preukázalo, že Icap vedela o existencii tajnej dohody medzi spoločnosťami Citi a DB.

158 Pokiaľ ide o porušenie Citi/UBS, treba uviesť, že Komisia stanovila ako dátum jeho ukončenia 2. jún 2010, a to znamená, že sa tu neodvoláva na rozhovor zo 7. júna 2010 ako na dôkaz.

159 Z toho vyplýva, že pokiaľ ide o porušenie Citi/UBS, Komisia nepredložila žiadny dôkaz o tom, že Icap vedela o tajnej dohode medzi Citi a UBS.

160 Treba však preveriť, či Icap, ktorá bola v rozhovore zo 7. apríla 2010 informovaná o budúcich zosúladených postupoch spoločností Citi, UBS a DB, nemala „dôvodne predpokladať“, v zmysle judikatúry citovanej v bode 100 vyššie, že určité požiadavky, ktoré jej Citi adresovala od 18. mája 2010, patrili do rámca tajnej dohody medzi týmito bankami.

161 V tejto súvislosti treba uviesť, že rozhovor zo 7. apríla 2010 ako celok vyvoláva dojem, že cieľom spoločností Citi, UBS a DB bol – ako to vedela Icap – pokles niektorých sadzieb JPY LIBOR do decembra, a následne ich nárast, teda prinajmenšom sadzieb stanovených na tri mesiace.

162 Treba preto overiť, či niektoré požiadavky pána H., obchodníka spoločnosti Citi, voči pánovi R., zamestnancovi spoločnosti Icap, počas doby trvania protiprávneho konania, mali dôvodne priviesť Icap k záveru, že patria do rámca prípravy tajnej dohody medzi dotknutými bankami, na ktorú sa poukazovalo v rozhovore zo 7. apríla 2010.

163 Treba konštatovať, že z odôvodnení 161 až 163 napadnutého rozhodnutia vyplýva, že s výnimkou odkazu na vyššie trojročné sadzby sa požiadavky, ktoré adresoval pán H., obchodník spoločnosti Citi, spoločnosti Icap 18. mája 2010 a 23. mája 2010, týkali zachovania nízkych sadzieb. Icap tak mohla dôvodne predpokladať, že požiadavky týkajúce sa zníženia alebo stabilizácie sadzby JPY LIBOR adresované v apríli a máji súviseli s prípravou tajnej dohody medzi spoločnosťami Citi, DB a UBS, o ktorej sa dozvedela 7. apríla 2010.

164 Prvú výhradu preto treba zamietnuť v rozsahu, v akom sa týka porušení Citi/DB a Citi/UBS.

2) O tretej výhrade, v ktorej sa spochybňuje, že Icap prispela k dosiahnutiu spoločných cieľov dotknutých bánk

165 Vo svojej tretej výhrade žalobkyne tvrdia, že konanie vytýkané spoločnosti Icap v rámci piatich dotknutých porušení, sa príliš líši od konania vytýkaného týmto bankám, takže nemožno prijať záver, že existoval spoločný cieľ v zmysle judikatúry uvedenej v bode 100 vyššie. Vzhľadom na to, že v napadnutom rozhodnutí sa, pokiaľ ide o účasť spoločnosti Icap na porušení UBS/RBS z roku 2008, navrhuje zrušenie uvedeného rozhodnutia z dôvodov uvedených v bodoch 133 až 145 vyššie, túto výhradu stačí preskúmať len v súvislosti s porušeniami UBS/RBS z roku 2007, UBS/DB, Citi/DB a Citi/UBS.

166 Žalobkyne v podstate tvrdia, že pre každé zo štyroch porušení uvedených v bode 165 vyššie treba rozlišovať na jednej strane medzi konaním dvoch dotknutých bánk pri každom porušení, ktoré sa týka manipulácie ich vlastných podkladov podávaných panelu JPY LIBOR, a na druhej strane konaním vytýkaným spoločnosti Icap, ktoré sa týka pokusu o manipuláciu podkladov ostatných bánk tohto panelu. Okrem toho pripomínajú, že v každom z týchto porušení jedna z dvoch bánk nevedela o úlohe spoločnosti Icap.

167 Žalobkyne tvrdia, že Komisia nesprávne usudzovala, že dve konania uvedené v bode 166 vyššie viedli k tomu istému porušeniu. Odkazy na spoločný cieľ spočívajúci v obmedzení alebo narušení hospodárskej súťaže na trhu s derivátmi denominovanými v japonských jenoch alebo zmene sadzby JPY LIBOR sú vágne, chybné a nepodložené. Dodávajú, že skutočnosť, že okrem pána H. sa týchto konaní nezúčastnili tie isté osoby, predstavuje objektívny dôvod pre záver, že ide o oddelené udalosti. Rovnako zastávajú názor, že metódy použité v každom z týchto dvoch konaní sú radikálne odlišné, a aj to bráni tomu, aby sa týkali toho istého porušenia.

168 Okrem toho žalobkyne tvrdia, že na stretnutí, ktoré sa uskutočnilo v priebehu správneho konania, sa Komisia zaviazala, že v napadnutom rozhodnutí sa neoprie o výhradu, že Icap zosilňovala účinky dotknutých porušení. V replike vytýkajú Komisii, že z tohto stretnutia nevypracovala zápisnicu, a žiadajú, aby Komisia predložila Všeobecnému súdu poznámky, ktoré si na toto stretnutie pripravila, keďže v podstate usudzujú, že nedodržanie takého záväzku znamená porušenie zásady legitímnych očakávaní.

169 Komisia navrhuje zamietnuť túto výhradu.

170 Na prvom mieste treba uviesť, že pokiaľ ide o štyri porušenia uvedené v bode 165 vyššie, Komisia vytýkala spoločnosti Icap, že ovplyvnila okrem iného prostredníctvom bulletinu uvedeného v bode 15 vyššie, úroveň podkladov určitých bank, ktoré sú členmi panelu JPY LIBOR (pozri body 15 až 17 vyššie), a že materiálnu stránku tohto konania žalobkyne nepopierajú.

171 Na druhom mieste je zjavné, že existuje dopĺňajúci sa vzťah medzi konaním spoločnosti Icap a konaním, ktoré sa vytýka dotknutým bankám, keďže sadzby JPY LIBOR sa vypočítavajú na základe podkladov od bánk, ktoré sú členmi panelu JPY LIBOR. Zmena uvedených sadzieb by preto mala menšiu šancu na úspech, keby štyri porušenia uvedené v bode 165 vyššie pozostávali len zo zosúladenia podkladov od dvoch dotknutých bánk pri každom porušení. Z toho vyplýva, že Icap hrala hlavnú úlohu pri uskutočnení týchto porušení, pretože ovplyvňovala určité podklady podávané tomuto panelu tak, ako to chceli dotknuté banky.

172 Komisia teda oprávnene prijala záver, že konanie spoločnosti Icap prispelo k dosiahnutiu spoločných cieľov dotknutých bánk pri každom zo štyroch porušení uvedených v bode 165 vyššie.

173 Tento záver nespochybňuje argumentácia žalobkýň založená na ich legitímnej dôvere v to, že Komisia v napadnutom rozhodnutí nemala vytýkať skutočnosť, že Icap zosilnila účinky manipulácie sadzieb JPY LIBOR.

174 Táto argumentácia sa zakladá na existencii uistení, ktoré úradníci Komisie poskytli zástupcom spoločnosti Icap na stretnutí, ktoré sa uskutočnilo po oznámení výhrad.

175 Bez toho, aby bolo potrebné si položiť otázku, či takéto uistenia poskytnuté v neformálnom rámci na stretnutí s Komisiou môžu vyvolať legitímnu dôveru žalobkýň, stačí uviesť, že táto argumentácia spočíva zo skutkového hľadiska na nesprávnom predpoklade. Z prílohy C.1, ktorú poskytli žalobkyne a tvoria ju poznámky, ktoré ručne urobili ich zástupcovia na tomto stretnutí, vyplýva, že Komisia takéto uistenia poskytla len v súvislosti s výpočtom pokuty, a nie v rámci uznania existencie porušenia. Každá z týchto troch sérií poznámok totiž dokazuje, že táto otázka sa prejednávala počas diskusie o výške pokuty a v reakcii na formuláciu použitú v bode 248 oznámenia o výhradách, ktorý sa týkal uvedeného výpočtu pokút.

176 Tretia výhrada sa preto musí zamietnuť bez toho, aby bolo potrebné prejednať opatrenie na zabezpečenie priebehu konania, ktoré navrhli žalobkyne.

3) O druhej výhrade, v ktorej sa spochybňuje existencia úmyslu spoločnosti Icap prispievať k realizácii spoločných cieľov dotknutých bánk

177 Vo svojej druhej výhrade žalobkyne tvrdia, že Komisia nepreukázala existenciu úmyslu na strane spoločnosti Icap prispievať k spoločným cieľom dotknutých bánk v rámci piatich porušení. Z tých istých dôvodov, ako sú uvedené v bode 165 vyššie, stačí preskúmať túto výhradu z hľadiska porušení UBS/RBS z roku 2007, UBS/DB, Citi/DB a Citi/UBS.

178 Z dôkazov vyplýva len úmysel spoločnosti Icap vyhovieť želaniam obchodníka, ktorý je jediným klientom jedného z jej maklérov. Žalobkyne tvrdia, že argumentácia Komisie smeruje k spochybneniu kritéria úmyslu uvedeného v relevantnej judikatúre.

179 Komisia navrhuje uvedenú výhradu zamietnuť.

180 Vzhľadom na to, že po prvé v prípade štyroch dotknutých porušení Komisia oprávnene tvrdila, že Icap vedela o existencii tajnej dohody medzi dotknutými bankami, a po druhé potvrdilo sa, že existoval veľký dopĺňajúci sa vzťah medzi konaním dotknutých bánk a konaním spoločnosti Icap, nevyhnutne z toho treba odvodiť existenciu jej úmyslu prispievať k realizácii spoločných cieľov uvedených bánk.

181 Treba totiž konštatovať, že argumentácia žalobkýň spočíva na zámene medzi motívmi spoločnosti Icap, ktoré mohli skutočne pozostávať v prianí uspokojiť požiadavky obchodníka, a vedomím, že jeho konanie malo za cieľ uľahčiť manipuláciu sadzieb JPY LIBOR prostredníctvom ovplyvnenia podkladov podávaných panelu JPY LIBOR tak, ako si to želali banky dotknuté porušením.

182 Druhú výhradu treba preto zamietnuť.

b) O tretej časti založenej na nesprávnosti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia týkajúceho sa toho, že Icap využila svoje kontakty, aby ovplyvnila podklady niektorých bánk

183 V tejto časti, ktorá sa týka len porušení UBS/RBS z roku 2007, Citi/UBS a Citi/DB, žalobkyne spochybňujú výklad Komisie týkajúci sa niektorých komunikačných výmen medzi spoločnosťou Icap a jej klientmi. Komisia nevysvetlila, v čom sú tieto komunikácie použité ako dôkazy relevantné pre dotknuté porušenia. Zároveň nepochopila zmysel týchto komunikácií, v ktorých sa nezistil úmysel manipulovať podklady iných bánk predkladané panelu JPY LIBOR.

184 Komisia navrhuje, aby sa táto časť žalobného dôvodu zamietla.

185 V rámci porušenia UBS/RBS z roku 2007 Komisia v odôvodnení 79 písm. a) napadnutého rozhodnutia uviedla, že Icap 24. októbra 2007 využila svoje kontakty, aby ovplyvnila konanie banky, ktorá je členom panelu. V rámci porušení Citi/UBS a Citi/DB uviedla v odôvodnení 83 písm. a) uvedeného rozhodnutia to isté konanie s dátumom 30. apríla 2010.

186 V prejednávanej veci treba zdôrazniť, že po prvé z odôvodnenia 79 písm. b) a z odôvodnenia 83 písm. b) napadnutého rozhodnutia vyplýva, že Komisia nekonštatovala účasť spoločnosti Icap na týchto troch porušeniach len na základe využitia uvedených kontaktov, ale tiež na základe oznámenia nesprávnych informácií bankám, ktoré sú členmi panelu JPY LIBOR, prostredníctvom bulletinu uvedeného v bode 15 vyššie, a po druhé, že žalobkyne nespochybňujú tento aspekt odôvodnenia Komisie.

187 Vzhľadom na to, že oznámenie nesprávnych informácií samo osebe preukazuje účasť spoločnosti Icap na uvedených troch porušeniach, treba na základe judikatúry uvedenej v bode 74 vyššie zamietnuť túto časť žalobného dôvodu ako bezpredmetnú.

c) O prvej časti založenej na porušení zásady právnej istoty

188 V tejto časti žalobkyne tvrdia, že kritérium „uľahčenia“ použité na Icap je príliš široké, nové a porušuje zásadu právnej istoty. Kvalifikáciu „uľahčenia“ použitú na konanie spoločnosti Icap nemožno dosť dobre odvodiť z rozsudku z 8. júla 2008, AC-Treuhand/Komisia (T-99/04, EU:T:2008:256), a je teda v rozpore tak so zásadou právnej istoty, ako aj so zásadou zákonnosti trestných činov a trestov.

189 Žalobkyne v tejto súvislosti tvrdia, že pojem „uľahčovanie“ je nový a málo rozvinutý. Dodávajú, že situácia spoločnosti Icap sa jasne odlišuje od úlohy, ktorú hrala AC-Treuhand tak vo veci, ktorá viedla k rozsudku z 8. júla 2008, AC-Treuhand/Komisia (T-99/04, EU:T:2008:256), ako aj vo veci, ktorá viedla k rozsudku zo 6. februára 2014, AC-Treuhand/Komisia (T-27/10, EU:T:2014:59). Zatiaľ čo AC-Treuhand umožnila tajnú dohodu, spoločnosti Icap sa vytýka len to, že konala v službách tajnej dohody alebo že k nej prispela. V tejto súvislosti žalobkyne uvádzajú, že v prejednávanej veci by tajná dohoda medzi bankami existovala, aj keby Icap nijako nezasiahla.

190 Skôr než na „uľahčenie“ horizontálnej dohody sa úloha spoločnosti Icap zamerala na vertikálne obmedzenie s obchodníkom, ktoré samo osebe neobmedzovalo ani nenarúšalo hospodársku súťaž. Žalobkyne dodávajú, že v piatich zo šiestich porušení druhá banka zúčastnená na tajnej dohode nevedela o účasti spoločnosti Icap. Zastávajú názor, že uplatnenie tak širokého kritéria ako je „uľahčenie“, má mimoriadne závažné následky pre podniky, ktoré boli treťou stranou tajnej dohody.

191 Komisia navrhuje, aby sa táto časť žalobného dôvodu zamietla.

192 Vzhľadom na to, že v napadnutom rozhodnutí sa, pokiaľ ide o účasť spoločnosti Icap na porušení UBS/RBS z roku 2008, navrhuje zrušenie tohto rozhodnutia z dôvodov uvedených v bodoch 133 až 145 vyššie, túto výhradu stačí preskúmať len v súvislosti s porušeniami UBS/RBS z roku 2007, UBS/DB, Citi/RBS, Citi/DB a Citi/UBS.

193 Treba pripomenúť, že zásada právnej istoty okrem iného vyžaduje, aby právne predpisy boli jasné, presné a mali predvídateľné účinky najmä v prípade, keď môžu mať na jednotlivcov alebo podniky nepriaznivé účinky (pozri rozsudok zo 17. decembra 2015, X-Steuerberatungsgesellschaft, C-342/14, EU:C:2015:827, bod 59 a citovanú judikatúru).

194 V trestnoprávnej oblasti je zásada právnej istoty vyjadrená konkrétne v zásade zákonnosti trestných činov a trestov, ktorá je zaručená v článku 49 ods. 1 Charty základných práv (pozri v tomto zmysle rozsudok z 3. júna 2008, Intertanko a i., C-308/06, EU:C:2008:312, bod 70), z ktorej vyplýva, že protiprávne konania a tresty za ne musia byť v zákone jasne definované, pričom táto podmienka je splnená vtedy, ak sa jednotlivec môže zo znenia relevantného ustanovenia a v prípade potreby pomocou jeho výkladu zo strany súdu dozvedieť, aké akty alebo opomenutia zakladajú jeho trestnoprávnu zodpovednosť (pozri v tomto zmysle rozsudok z 22. októbra 2015, AC-Treuhand/Komisia, C-194/14 P, EU:C:2015:717, bod 40 a citovanú judikatúru).

195 Zásadu zákonnosti trestných činov a trestov preto nemožno vykladať tak, že vylučuje postupné objasňovanie pravidiel trestnej zodpovednosti prostredníctvom súdneho výkladu každého jednotlivého prípadu pod podmienkou, že výsledok je primerane predvídateľný v čase, keď došlo k porušeniu, najmä vzhľadom na výklad, ktorého sa v danom čase pridŕžala judikatúra týkajúca sa dotknutého právneho ustanovenia (pozri v tomto zmysle rozsudok z 22. októbra 2015, AC-Treuhand/Komisia, C-194/14 P, EU:C:2015:717, bod 41 a citovanú judikatúru).

196 Rozsah pojmu predvídateľnosť závisí do veľkej miery od obsahu predmetného textu, od oblasti, na ktorú sa vzťahuje, ako aj od počtu a povahy osôb, ktorým je určený. Predvídateľnosť zákona tak nebráni tomu, aby dotknutá osoba bola nútená požiadať o odbornú radu s cieľom posúdiť spôsobom primeraným okolnostiam prípadu dôsledky, ktoré môžu z daného aktu vyplývať. Ide najmä o profesionálov navyknutých na vykazovanie veľkej obozretnosti pri výkone ich profesie. Je tiež možné od nich očakávať, že s osobitnou obozretnosťou posúdia riziká, ktoré táto profesia zahŕňa (pozri v tomto zmysle rozsudok z 22. októbra 2015, AC-Treuhand/Komisia, C-194/14 P, EU:C:2015:717, bod 42 a citovanú judikatúru).

197 V prejednávanej veci treba usudzovať, že Icap musela počítať – v prípade potreby po využití odborného poradenstva – s tým, že jej správanie môže byť vyhlásené za nezlučiteľné s ustanoveniami práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže, a to najmä vzhľadom na široký rozsah pojmov „dohoda“ a „zosúladený postup“ vyplývajúcich z judikatúry Súdneho dvora.

198 Pokiaľ ide o argumentáciu žalobkýň týkajúcu sa bagatelizovania významu úlohy spoločnosti Icap v rámci dotknutých porušení prostredníctvom porovnania s úlohou spoločnosti AC-Treuhand v karteloch dotknutých vo veciach, ktoré viedli k rozsudkom z 8. júla 2008, AC-Treuhand/Komisia (T-99/04, EU:T:2008:256), a zo 6. februára 2014, AC-Treuhand/Komisia (T-27/10, EU:T:2014:59), treba naopak zdôrazniť význam tejto účasti v niektorých z týchto porušení. Vzhľadom na to, že sadzby JPY LIBOR sa vypočítavajú na základe podkladov podávaných členmi panelu, totiž vplyv, ktorý využila Icap, na svojich klientov, členov tohto panelu, prostredníctvom bulletinu uvedeného v bode 15 vyššie, zväčšil rozsah týchto manipulácií oveľa viac, ako keby zostali obmedzené len na samotné podklady dvoch dotknutých bánk v rámci každého porušenia.

199 Prvú časť tohto žalobného dôvodu preto treba zamietnuť.

200 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba vyhovieť tomuto žalobnému dôvodu, pokiaľ ide o porušenie UBS/RBS z roku 2008, a vo zvyšnej časti ho zamietnuť.

3. O treťom žalobnom dôvode, ktorý sa zakladá na nesprávnom určení trvania dotknutého porušenia

201 Žalobkyne vytýkajú Komisii, že nepredložila dôkazy, ktoré preukazujú výber trvania dotknutého porušenia. Komisia podľa nich nepreukázala, že po prvé účasť spoločnosti Icap na dotknutých porušenia bola rovnako dlhá ako účasť dotknutých bánk, a po druhé, že táto účasť trvala bez prerušenia

v období, pre ktoré Komisia údajne má k dispozícii dôkazy. Komisia mala konkrétne preukázať, že Icap vedela nepretržite o protiprávnom konaní dotknutých bánk počas celého údajného obdobia trvania každého z týchto porušení.

202 Vzhľadom na to, že stanovovanie úrokových sadzieb sa vypočítavalo každý deň, to podľa nich bolo ešte nevyhnutnejšie, ako to, že Komisia pripustila, že Icap nevedela o všetkých opatreniach, ktoré prijali dotknuté banky. Žalobkyne ďalej v podstate poukazujú na rôznorodosť obsahu, prípadne rozporuplnú povahu, jednostranných žiadostí spoločnosti UBS, neskôr Citi, aby tým zdôraznili, že Icap ich dôvodne nemusela považovať za žiadosti, ktoré by patrili do rámca protiprávneho konania dotknutých bánk.

203 Komisia tvrdí, že dôkazy uvedené v napadnutom rozhodnutí sú relevantné, tak pokiaľ ide o existenciu dotknutých porušení, ako aj o ich trvanie. Vyplýva z nich existencia pravidelných kontaktov, ku ktorým dochádzalo v prerušovaných obdobiach podľa potrieb dotknutých bánk. Bolo by preto neprirodzené rozdeliť sériu úzko súvisiacich udalostí na jednotlivé prípady v trvaní niekoľkých dní, a to len z toho dôvodu, že sadzby JPY LIBOR sa určujú každý deň. Komisia v tejto súvislosti odkazuje na argumentáciu uvedenú v odôvodnení 234 písm. c) napadnutého rozhodnutia a pripomína, že vedomé pripojenie sa spoločnosti Icap k spoločným cieľom dotknutých porušení sa preukázalo.

204 Komisia tiež zdôrazňuje, že pri každom z dotknutých porušení dotknuté banky priznali tú istú dobu trvania, ako Komisia vytýka spoločnosti Icap, a že pri každom z týchto porušení jedna z bánk uznala úlohu spoločnosti Icap. V dôsledku toho je argumentácia založená na tom, že Icap si mohla myslieť, že každé porušenie sa skončilo po krátkom počiatočnom období, bezpredmetná.

205 Podľa ustálenej judikatúry môže porušenie článku 101 ods. 1 ZFEÚ vyplývať nielen zo samostatného aktu, ale aj zo skupiny aktov alebo dokonca z pokračujúceho správania, hoci jeden alebo viacero prvkov tejto skupiny aktov alebo tohto pokračujúceho správania by mohli ako také a samostatne predstavovať porušenie uvedeného ustanovenia. Pokiaľ rôzne činnosti spadajú do „spoločného plánu“ vzhľadom na ich rovnaký cieľ narúšajúci hospodársku súťaž v rámci spoločného trhu, Komisia je oprávnená pripísať zodpovednosť za tieto činnosti v závislosti od účasti na porušení ako celku (pozri rozsudok z 24. júna 2015, Fresh Del Monte Produce/Komisia a Komisia/Fresh Del Monte Produce, C-293/13 P a C-294/13 P, EU:C:2015:416, bod 156 a citovanú judikatúru).

206 Podnik, ktorý sa zúčastnil na takomto jedinom a komplexnom porušení vlastným správaním, ktoré spočíva v dohode alebo zosúladenom postupe s protisúťažným cieľom v zmysle článku 101 ods. 1 ZFEÚ a ktorého cieľom je prispieť k porušeniu ako celku, môže byť zodpovedný aj za správanie ostatných podnikov v rámci toho istého porušenia počas celého obdobia svojej účasti na tomto porušení. Tak je to, ak je preukázané, že uvedený podnik zamýšľal prispieť svojím vlastným správaním k spoločným zámerom, ktoré sledoval celok účastníkov, a že mal vedomosť o protiprávnom správaní, ktoré zamýšľali alebo realizovali ďalšie podniky sledujúce rovnaké ciele, alebo že ho mohol rozumne predpokladať a bol ochotný prevziať z toho vyplývajúce riziko (pozri rozsudok z 24. júna 2015, Fresh Del Monte Produce/Komisia a Komisia/Fresh Del Monte Produce, C-293/13 P a C-294/13 P, EU:C:2015:416, bod 157 a citovanú judikatúru).

207 Podnik sa tak mohol priamo zúčastňovať na všetkých protisúťažných správaniach tvoriacich jediné a pokračujúce porušenie a v tomto prípade je Komisia oprávnená pripisovať mu zodpovednosť za všetky správania, a teda za toto porušenie ako celok. Podnik sa mohol tiež priamo zúčastňovať iba na časti protisúťažných správaní tvoriacich jediné a pokračujúce porušenie, ale vedieť o všetkých ostatných protiprávnych správaniach, ktoré plánovali alebo uskutočnili ďalší účastníci kartelu sledujúci rovnaké ciele, alebo ich mohol rozumne predpokladať a bol ochotný podstúpiť z toho vyplývajúce riziko. V takomto prípade je Komisia rovnako oprávnená pripisovať tomuto podniku zodpovednosť za všetky protisúťažné správania tvoriace takéto porušenie a následne za porušenie ako celok (pozri rozsudok z 24. júna 2015, Fresh Del Monte Produce/Komisia a Komisia/Fresh Del Monte Produce, C-293/13 P a C-294/13 P, EU:C:2015:416, bod 158 a citovanú judikatúru).

208 Ak sa naproti tomu podnik priamo zúčastňoval na jednom alebo niekoľkých protisúťažných správaniach tvoriacich jediné a pokračujúce porušenie, no nie je preukázané, že svojím vlastným správaním zamýšľal prispieť k všetkým spoločným zámerom, ktoré sledovali ďalší účastníci kartelu, a že mal vedomosť o všetkých ďalších protiprávnych správaniach, ktoré plánovali alebo uskutočnili títo účastníci sledujúci rovnaké ciele, alebo ich mohol rozumne predpokladať a bol ochotný prevziať z toho vyplývajúce riziko, Komisia je oprávnená pripisovať tomuto podniku zodpovednosť iba za správania, na ktorých sa priamo zúčastňoval, a za správania zamýšľané alebo uskutočnené ďalšími účastníkmi sledujúcimi rovnaké ciele, aké sledoval tento podnik, a v prípade ktorých je preukázané, že o nich vedel alebo ich mohol rozumne predpokladať a bol ochotný prevziať z toho vyplývajúce riziko (pozri rozsudok z 24. júna 2015, Fresh Del Monte Produce/Komisia a Komisia/Fresh Del Monte Produce, C-293/13 P a C-294/13 P, EU:C:2015:416, bod 159 a citovanú judikatúru).

209 V prejednávanej veci s cieľom určiť dĺžku trvania dotknutých porušení sa Komisia oprela o ich kvalifikáciu ako jediného a pokračujúceho porušenia, ako vyplýva z odôvodnení 210 až 217 napadnutého rozhodnutia. V odôvodnení 234 písm. c) uvedeného rozhodnutia Komisia usudzovala, že z predložených dôkazov vyplývalo, že v prerušovaných obdobiach dochádzalo k pravidelným kontaktom v závislosti od rôznych potrieb jednotlivých účastníkov a z toho odvodila, že by bolo neprirodzené ich rozdeliť na jednotlivé prípady v trvaní niekoľkých dní z dôvodu, že postup určovania sadzby JPY LIBOR sa uskutočňuje každý deň. V odôvodnení 234 písm. d) uvedeného rozhodnutia usudzovala, že vedomosť o kontaktoch medzi spoločnosťou UBS, neskôr Citi, a ďalšou dotknutou bankou, znamenala, že Icap mohla predpokladať, že celá séria týchto jednoduchých úkonov v prospech spoločnosti UBS, neskôr Citi, mohla tiež slúžiť na podporu mechanizmu medzi týmito bankami a inými bankami dotknutými týmito porušeniami.

210 Argumentáciu žalobkýň možno rozdeliť na dve výhrady. Jednak spochybňujú relevanciu niektorých konaní spoločnosti Icap, o ktoré sa Komisia oprela, a jednak namietajú zahrnutie období, v súvislosti s ktorými nebol predložený žiadny dôkaz o účasti spoločnosti Icap, do obdobia trvania protiprávneho konania.

211 Vzhľadom na to, že v napadnutom rozhodnutí sa, pokiaľ ide o účasť spoločnosti Icap na porušení UBS/RBS z roku 2008, navrhuje zrušenie tohto rozhodnutia z dôvodov uvedených v bodoch 133 až 145 vyššie, túto výhradu stačí preskúmať len v súvislosti s porušeniami UBS/RBS z roku 2007, UBS/DB, Citi/RBS, Citi/DB a Citi/UBS.

212 Pred posúdením zákonnosti napadnutého rozhodnutia treba uviesť dve poznámky v súvislosti s každým obdobím protiprávneho konania, ktoré vymedzila Komisia.

213 Pokiaľ ide o prvú výhradu, treba pripomenúť konštatovanie uvedené v bode 105 vyššie založené na tom, že v napadnutom rozhodnutí Komisia netvrdila existenciu samostatných porušení existujúcich medzi spoločnosťami Icap a UBS, neskôr Icap a Citi, ktorých účelom bolo manipulovať úroveň dotknutých sadieb JPY LIBOR v záujme spoločnosti UBS, neskôr Citi, prostredníctvom šírenia nesprávnych informácií spoločnosťou Icap. Poukázala na to, že Icap realizovala porušenia, na ktorých sa zakaždým dohodli dve banky. Z dôvodov analogických tým, ktoré sú uvedené v bodoch 119 až 121 vyššie, preto ako dôkazy o účasti spoločnosti Icap na uvedených porušeniach možno vziať do úvahy len tie dôkazy, ktoré preukazujú, že Icap vedela alebo mohla dôvodne predpokladať, že žiadosti, ktoré jej adresovala UBS, neskôr Citi, patrili do rámca snáh o dosiahnutie spoločných cieľov dvoch bánk dotknutých každým porušením.

214 Pokiaľ ide o druhú výhradu, treba uviesť, že argumentácia žalobkýň sa opiera predovšetkým o skutočnosť, že sadzby JPY LIBOR sa stanovujú každý deň a aby manipulácia bola účinná, musela by sa preto opakovať každý deň.

215 Treba konštatovať, že takáto argumentácia sa rovná spochybneniu dôvodnosti pokračujúcej povahy účasti spoločnosti Icap na dotknutých porušeniach, ako to tvrdila Komisia.

216 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že v závislosti od okolností môže byť jediné porušenie pokračujúce alebo opakované.

217 Pojem jediné porušenie sa síce týka práve takej situácie, keď sa viaceré podniky zúčastnili na porušení pozostávajúcom z pokračujúceho správania, ktoré sleduje jediný ekonomický cieľ, ktorým je narušiť hospodársku súťaž, alebo tiež z individuálnych porušení vzájomne spojených rovnakým cieľom a rovnakými subjektmi, spôsob, akým došlo k porušeniu, umožňuje kvalifikovať jediné porušenie buď ako pokračujúce, alebo ako opakované (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 17. mája 2013, Trelleborg Industrie a Trelleborg/Komisia, T-147/09 a T-148/09, EU:T:2013:259, body 85 a 86, a zo 16. júna 2015, FSL a i./Komisia, T-655/11, EU:T:2015:383, bod 484).

218 Pokiaľ ide o pokračujúce porušenie, pojem celkový plán umožňuje Komisii predpokladať, že k prerušeniu porušenia nedošlo, hoci s ohľadom na určité obdobie nemá dôkaz o zapojení sa dotknutého podniku do tohto porušenia, ak sa tento podnik zapojil do porušenia pred týmto obdobím a po ňom a ak neexistujú priame či nepriame dôkazy, na základe ktorých by sa dalo predpokladať, že porušenie sa v rozsahu týkajúcom sa tohto podniku prerušilo. V takom prípade môže Komisia uložiť pokutu za celé obdobie porušenia, teda aj za obdobie, v súvislosti s ktorým nemá dôkazy o účasti dotknutého podniku (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 17. mája 2013, Trelleborg Industrie a Trelleborg/Komisia, T-147/09 a T-148/09, EU:T:2013:259, bod 87, a zo 16. júna 2015, FSL a i./Komisia, T-655/11, EU:T:2015:383, bod 481).

219 Zo zásady právnej istoty však vyplýva, že ak neexistujú dôkazy spôsobilé priamo preukázať dĺžku trvania porušenia, musí sa Komisia oprieť prinajmenšom o dôkazy, ktoré sa vzťahujú na skutočnosti dostatočne blízke z hľadiska času tak, aby bolo možné rozumne pripustiť, že toto porušenie trvalo neprerušene medzi dvoma konkrétnymi dátumami (pozri rozsudok zo 16. júna 2015, FSL a i./Komisia, T-655/11, EU:T:2015:383, bod 482 a citovanú judikatúru).

220 Ak aj obdobie medzi dvoma prejavmi určitého protisúťažného správania predstavuje relevantné kritérium na stanovenie pokračujúcej povahy porušenia, nič to nemení na tom, že otázku, či uvedené obdobie je, alebo nie je dostatočne dlhé na to, aby mohlo predstavovať prerušenie porušenia, nemožno preskúmať abstraktne. Práve naopak, treba ju preskúmať v kontexte fungovania daného kartelu (pozri rozsudok zo 16. júna 2015, FSL a i./Komisia, T-655/11, EU:T:2015:383, bod 483 a citovanú judikatúru).

221 Ak sa teda možno domnievať, že účasť podniku na porušení sa prerušila a že sa podnik zapojil do porušenia pred týmto prerušením a po ňom, také porušenie možno kvalifikovať ako opakované, ak – rovnako ako v prípade pokračujúceho porušenia – existuje jediný cieľ, ktorý sleduje pred prerušením a po ňom, čo možno vyvodiť zo zhodnosti cieľov dohodnutých postupov, dotknutých výrobkov, ako aj podnikov zapojených do tajnej dohody, základných spôsobov jej vykonávania, fyzických osôb zastupujúcich jednotlivé podniky a napokon geografickej oblasti pôsobnosti uvedených postupov. V takom prípade je porušenie jediné a opakované a hoci Komisia môže uložiť pokutu za celé obdobie porušenia, nemôže ju uložiť za obdobie, počas ktorého sa porušenie prerušilo (rozsudky zo 17. mája 2013, Trelleborg Industrie a Trelleborg/Komisia, T-147/09 a T-148/09, EU:T:2013:259, bod 88, a zo 16. júna 2015, FSL a i./Komisia, T-655/11, EU:T:2015:383, bod 484).

222 V prejednávanej veci treba z dôvodu súvislostí, v akých fungovali dané porušenia, keďže sú relevantné pre posúdenie toho, či obdobie medzi dvoma prejavmi protiprávneho konania znamená existenciu prerušenia účasti podniku na základe judikatúry uvedenej v bode 220 vyššie, skutočne vziať do úvahy každodennú povahu určovania sadzby JPY LIBOR. Nevyhnutne z toho vyplýva, že manipulácia tejto sadzby má časovo obmedzené účinky a musí sa opakovať, aby tieto účinky pretrvávali.

223 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že za okolností, keď si tajná dohoda alebo zosúladené postupy vyžadujú konkrétne pozitívne opatrenia, Komisia nemôže predpokladať existenciu kartelu, ak neexistuje dôkaz o prijatí takých opatrení (pozri v tomto zmysle rozsudky z 15. marca 2000,

Cimenteries CBR a i./Komisia, T-25/95, T-26/95, T-30/95 až T-32/95, T-34/95 až T-39/95, T-42/95 až T-46/95, T-48/95, T-50/95 až T-65/95, T-68/95 až T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 a T-104/95, EU:T:2000:77, body 2803 a 2804).

224 Z toho vyplýva, že na to, aby sa preukázala účasť spoločnosti Icap na jediných a pokračujúcich porušeniach, a tým aj existencia zodpovednosti za celé obdobie protiprávneho konania, Komisia musí poukázať na pozitívne opatrenia, ktoré Icap mala prijímať, ak už nie každý deň, tak aspoň v dostatočne vymedzenom časovom rámci. V opačnom prípade musí Komisia stanoviť existenciu jediného a opakovaného porušenia a do období protiprávneho konania, ktoré vytýka spoločnosti Icap, nezahŕňať obdobia, v súvislosti s ktorými nemá k dispozícii dôkazy o jej účasti.

225 Dve výhrady predložené žalobkyňami treba preskúmať spoločne v súvislosti s každým dotknutým porušením.

a) O dĺžke trvania účasti spoločnosti Icap na porušení UBS/RBS z roku 2007

226 Pokiaľ ide o trvanie protiprávneho konania vytýkané spoločnosti Icap v súvislosti s porušením UBS/RBS z roku 2007, ako sa už uviedlo v bodoch 128 až 131 vyššie, skutočnosť, že Icap vedela o spoločných cieľoch spoločností UBS a RBS, sa opiera o jeden rozhovor zo 14. augusta 2007 uvedený v odôvodnení 106 napadnutého rozhodnutia. Hoci tento rozhovor umožnil spoločnosti Icap pochopiť, že medzi spoločnosťami UBS a RBS existuje porušenie, faktom pritom zostáva, že informácia v ňom obsiahnutá bola dvojako obmedzená. Týkala sa po prvé sa len manipulácií sadzby JPY LIBOR na šesť mesiacov. Po druhé, týkala sa len manipulácie tejto sadzby smerom nahor.

227 Na prvom mieste treba uviesť, že v odôvodnení 107 napadnutého rozhodnutia sa poukazuje na žiadosti pána H., vtedajšieho obchodníka spoločnosti UBS, adresované pánovi R., zamestnancovi spoločnosti Icap, z 15., 16. a 17. augusta 2007, týkajúce sa vysokých sadzieb na šesť mesiacov. Treba konštatovať, že tieto žiadosti sú v súlade so smerovaním rozhovoru zo 14. augusta 2007 a patria do krátkeho časového intervalu. A nevyhnutne z nich vyplýva, že zároveň preukazujú účasť spoločnosti Icap na jednom a pokračujúcom porušení do tohto dňa.

228 Na druhom mieste však treba uviesť, že nasledujúce dôkazy, ktoré Komisia zohľadnila voči spoločnosti Icap, sa týkajú buď splatnosti rôznych sadzieb spomínaných v rozhovore zo 14. augusta 2007, alebo manipulácie sadzieb, ktorých význam je opačný ako obsah uvedeného rozhovoru.

229 Pritom žiadosť pána H., vtedajšieho obchodníka spoločnosti UBS, adresovaná pánovi R., zamestnancovi spoločnosti Icap, z 20. augusta 2007, uvedená v odôvodnení 107 napadnutého rozhodnutia, sa týkala zvýšených sadzieb JPY LIBOR na tri mesiace, zatiaľ čo Icap bola informovaná len o dohode medzi spoločnosťami UBS a RBS týkajúcej sa zvýšenia sadzieb na šesť mesiacov. A navyše, v žiadosti pána H. adresovanej pánovi R. 22. augusta 2007, uvedenej v odôvodnení 108 napadnutého rozhodnutia, sa požaduje nízka sadzba JPY LIBOR na šesť mesiacov, teda opak toho, čo obsahovala dohoda medzi spoločnosťami UBS a RBS, ako sa o nej dozvedela Icap.

230 To znamená, že prinajmenšom od 22. augusta 2007 Icap mohla dôvodne usudzovať, že sa porušenie UBS/RBS skončilo. Ak preto neexistuje dodatočná informácia o pokračovaní alebo opakovaní tajnej dohody medzi spoločnosťami UBS a RBS, o ktorej by sa Icap mohla dozvedieť, nemožno jej od tohto dátumu vytýkať účasť na tomto porušení.

231 Tretiemu žalobnému dôvodu preto treba vyhovieť, vzhľadom na to, že v napadnutom rozhodnutí sa konštatuje účasť spoločnosti Icap na porušení UBS/RBS z roku 2007 po 22. auguste 2007.

b) O dĺžke trvania účasti spoločnosti Icap na porušení Citi/RBS

232 Pokiaľ ide o obdobie protiprávneho konania vytýkané spoločnosti Icap v súvislosti s porušením Citi/RBS, treba uviesť, že žalobkyne nespochybňujú účasť spoločnosti Icap na tomto porušení v období, v súvislosti s ktorým Komisia predkladá dôkazy. Ich argumentácia smeruje len k spochybneniu pokračujúcej povahy tejto účasti pre celé vytýkané obdobie protiprávneho konania, teda od 3. marca do 22. júna 2010.

233 V tejto súvislosti treba uviesť, že z bodu 5.3.5 napadnutého rozhodnutia týkajúceho sa toho, že Icap „uľahčila" porušenie Citi/RBS, vyplýva, že Komisia má k dispozícii dôkazy len v súvislosti s týmito obdobiami: 3. a 4. marec 2010 (odôvodnenia 142 až 144), 28. a 29. apríl 2010 (odôvodnenia 146 a 147), 4. máj 2010 (odôvodnenie 149), 12. máj 2010 (odôvodnenie 148), 13. máj 2010 (odôvodnenie 149), 25. máj 2010 (odôvodnenie 150), 15. jún 2010 (odôvodnenie 151) a 22. jún 2010 (odôvodnenie 152).

234 V prvom rade vzhľadom na to, že celé konanie vytýkané spoločnosti Icap pozostáva z toho, že na žiadosť pána H., obchodníka spoločnosti Citi, sa snažila získať informácie od RBS týkajúce sa úrovne budúcich podkladov predkladaných panelu JPY LIBOR, a prípadne ich niekedy ovplyvniť, nevyhnutne z neho nevyplýva, že patria do rámca jediného porušenia.

235 V druhom rade, pokiaľ ide o dôvodnosť kvalifikácie pokračujúceho porušenia použitej na dotknuté porušenie, treba uviesť, že od 28. apríla do 22. júna 2010 má Komisia dôkazy o pravidelných zásahoch spoločnosti Icap v relatívne častých intervaloch, ale v súvislosti s obdobím od 5. marca do 27. apríla 2010, teda počas obdobia dlhšieho než sedem týždňov, nebol predložený žiadny dôkaz.

236 A navyše aj keď z dôkazov z 3. a 4. marca 2010 jasne vyplýva zásah spoločnosti Icap na žiadosť pána H., vtedajšieho obchodníka spoločnosti Citi, s cieľom dosiahnuť zníženie podkladov spoločnosti RBS predkladaných panelu JPY LIBOR, vyplýva z nich aj to, že pán H. sa usiloval o dočasné zníženie JPY LIBOR na tri mesiace s cieľom zlepšiť svoje pozície z 3. marca 2010. Nemožno z nich odvodiť existenciu rámcovej dohody, v ktorej by RBS súhlasila so zmenou svojich podkladov na dlhšie obdobie, ako si to želal pán H.

237 Z toho vyplýva, že z dôvodov uvedených v bodoch 222 až 224 vyššie a najmä vzhľadom na každodennú povahu určovania sadzieb JPY LIBOR mala neexistencia dôkazov o účasti spoločnosti Icap počas tak dlhého obdobia viesť Komisiu k záveru o prerušení jej účasti od 5. marca do 27. apríla 2010.

238 Keďže v napadnutom rozhodnutí sa konštatuje účasť žalobkýň na porušení Citi/RBS od 5. marca do 27. apríla 2010, tretiemu žalobnému dôvodu tak treba vyhovieť.

c) O dĺžke trvania účasti spoločnosti Icap na porušeniach Citi/DB a Citi/UBS

239 Pokiaľ ide o zákonnosť období protiprávneho konania vytýkaného spoločnosti Icap v súvislosti s porušeniami Citi/DB a Citi/UBS, žalobkyne spochybňujú relevanciu dôkazov uvádzaných voči spoločnosti Icap, ako aj pokračujúcu povahu jej účasti na týchto porušeniach.

240 V prvom rade, pokiaľ ide o relevanciu dôkazov, ktoré Komisia zohľadnila v súvislosti s porušením Citi/UBS a porušením Citi/DB, treba uviesť nasledujúce úvahy.

241 Pokiaľ ide po prvé o rozhovor zo 7. apríla 2010 uvedený v odôvodneniach 154 a 160 napadnutého rozhodnutia, z dôvodov, ktoré sú analogické dôvodom uvedeným v bodoch 152 až 155 vyššie, treba uviesť, že sa týkal iného porušenia, ako tvrdí Komisia. Tak, ako sa usudzovalo, že na základe uvedeného rozhovoru nebolo možné preukázať, že Icap vedela o dotknutých porušeniach, rovnako z toho treba odvodiť, že tento rozhovor nemôže slúžiť ani ako dôkaz o jej účasti na porušení Citi/DB.

242 Pokiaľ ide po druhé o žiadosti pána H., vtedajšieho obchodníka spoločnosti Citi, adresované pánovi R., zamestnancovi spoločnosti Icap, z 18. a 23. mája 2010 uvedené v odôvodneniach 155 a 161 napadnutého rozhodnutia, z dôvodov, ktoré sú analogické dôvodom uvedeným v bode 163 vyššie, treba prijať záver, že Icap mohla dôvodne predpokladať, že patrili do rámca vykonávania tajnej dohody medzi spoločnosťami Citi, DB a RBS. Komisia ich preto zohľadnila oprávnene.

243 Po tretie to isté platí pre komunikáciu medzi pánom R. a pánom G., zamestnancami spoločnosti Icap, týkajúcu sa úpravy bulletinu z 1. júna 2010 uvedeného v bode 15 vyššie, ktorá sa opisuje v odôvodneniach 157 a 163 napadnutého rozhodnutia, keďže táto komunikácia sa uskutočnila po žiadostiach uvedených v bode 242 vyššie a môže preto vyzerať ako ich realizácia. Potvrdzuje to aj rozhovor z nasledujúceho dňa, 2. júna 2010, medzi pánom R. a pánom H., vtedajším obchodníkom spoločnosti Citi, uvedený v odôvodneniach 156 a 162 uvedeného rozhodnutia, v ktorom pán R. informoval pána H., že pán G. realizoval požadované zmeny.

244 A napokon pokiaľ ide po štvrté o porušenie Citi/DB, aj v tomto prípade Komisia oprávnene zohľadnila rozhovor zo 7. júna 2010 uvedený v odôvodnení 158 napadnutého rozhodnutia, keďže z dôvodov uvedených v bode 157 vyššie jeho obsah jasne dokazuje, že Icap vedela o existencii tajnej dohody medzi Citi a DB.

245 V druhom rade, pokiaľ ide o preskúmanie dôvodnosti konštatovania Komisie o pokračujúcej povahe účasti spoločnosti Icap na porušení Citi/DB od 7. apríla do 7. júna 2010, treba konštatovať, že napadnuté rozhodnutie sa neopiera o žiadny dôkaz o akejkoľvek žiadosti adresovanej spoločnosti Icap o pomoc s manipuláciou podkladov predkladaných panelu JPY LIBOR do 18. mája 2010. Po tomto dátume naopak z bodov 242 až 244 vyššie vyplýva, že Komisia má dôkazy o pravidelných zásahoch spoločnosti Icap v relatívne častých intervaloch až do 7. júna 2010.

246 Z toho vyplýva, že Komisia nesprávne stanovila začiatok účasti spoločnosti Icap na porušení Citi/DB na 7. apríla 2010, zatiaľ čo sama túto účasť preukázala až od 18. mája 2010.

247 Keďže v napadnutom rozhodnutí sa konštatuje účasť žalobkýň na porušení Citi/RBS od 7. apríla do 18. mája 2010, tretiemu žalobnému dôvodu tak treba vyhovieť.

248 V treťom rade, pokiaľ ide o preskúmanie dôvodnosti konštatovania Komisie o pokračujúcej povahe účasti spoločnosti Icap na porušení Citi/UBS od 28. apríla do 2. júna 2010, stačí pripomenúť, že Komisia sa oprela o tieto isté dôkazy, na ktoré sa už poukázalo v rámci porušenia Citi/DB. Z toho nevyhnutne vyplýva, že Komisia nesprávne stanovila začiatok uvedenej účasti na 28. apríla 2010, zatiaľ čo sama túto účasť preukázala až od 18. mája 2010.

249 Keďže v napadnutom rozhodnutí sa konštatuje účasť spoločnosti Icap na porušení Citi/UBS od 28. apríla do 18. mája 2010, tretiemu žalobnému dôvodu tak treba vyhovieť.

d) O dĺžke trvania účasti spoločnosti Icap na porušení UBS/DB

250 Pokiaľ ide o zákonnosť napadnutého rozhodnutia v súvislosti s obdobím protiprávneho konania vytýkaného spoločnosti Icap v rámci porušenia UBS/DB, konkrétne od 22. mája do 10. augusta 2009, v prvom rade treba uviesť, že žalobkyne nespochybňujú relevanciu dôkazov uvádzaných voči spoločnosti Icap.

251 V druhom rade z bodu 5.3.4 napadnutého rozhodnutia a konkrétne z jeho odôvodnení 129 až 139 vyplýva, že Komisia má dôkazy o pravidelných zásahoch spoločnosti Icap v relatívne častých intervaloch počas celého vytýkaného obdobia protiprávneho konania. Komisia preto oprávnene vytýkala pokračujúcu účasť spoločnosti Icap na porušení UBS/DB od 22. mája do 10. augusta 2009.

252 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba vyhovieť tomuto žalobnému dôvodu a zrušiť článok 1 písm. a) napadnutého rozhodnutia v rozsahu, v akom sa v ňom konštatuje účasť spoločnosti Icap na porušení UBS/RBS z roku 2007 po 22. auguste 2007, článok 1 písm. d) uvedeného rozhodnutia v rozsahu, v akom sa v ňom konštatuje jej účasť na porušení Citi/RBS od 5. marca do 27. apríla 2010, ako aj článku 1 písm. e) a f) uvedeného rozhodnutia v rozsahu, v akom sa v ňom konštatuje jej účasť na porušeniach Citi/DB a Citi/UBS do 18. mája 2010.

4. O štvrtom žalobnom dôvode založenom na porušení zásad prezumpcie neviny a riadnej správy

253 V rámci tohto žalobného dôvodu žalobkyne uvádzajú, že napadnuté rozhodnutie sa má zrušiť z toho dôvodu, že obsahuje odkazy uvedené v rozhodnutí z roku 2013 na konanie spoločnosti Icap, a predkladajú dve výhrady založené na porušení zásady prezumpcie neviny a zásady riadnej správy.

254 Komisia navrhuje, aby sa tento žalobný dôvod zamietol.

255 Vzhľadom na to, že v napadnutom rozhodnutí sa, pokiaľ ide o účasť spoločnosti Icap na porušení UBS/RBS z roku 2008, navrhuje zrušenie tohto rozhodnutia z dôvodov uvedených v bodoch 133 až 145 vyššie, tento žalobný dôvod stačí preskúmať v súvislosti s porušeniami UBS/RBS z roku 2007, UBS/DB, Citi/RBS, Citi/DB a Citi/UBS.

256 Pokiaľ ide o výhradu založenú na tom, že pri prijatí rozhodnutia z roku 2013 mala byť porušená zásada prezumpcie neviny, treba pripomenúť, že táto zásada predstavuje všeobecnú zásadu práva Únie zakotvenú okrem iného v článku 48 ods. 1 Charty základných práv, ktorá sa uplatňuje na konania, ktoré sa týkajú porušenia pravidiel hospodárskej súťaže uplatniteľných na podniky a ktoré môžu viesť k rozhodnutiu o uložení pokút alebo penále (pozri rozsudok z 22. novembra 2012, E.ON Energie/Komisia, C-89/11 P, EU:C:2012:738, body 72 a 73 a citovanú judikatúru).

257 Zásada prezumpcie neviny znamená, že ktorákoľvek obvinená osoba sa považuje za nevinnú, až kým jej vina nie je zákonne preukázaná. Tejto zásade odporuje akékoľvek formálne zistenie a dokonca aj akékoľvek naznačenie zodpovednosti osoby obvinenej z daného porušenia v rozhodnutí, ktorým sa končí konanie bez toho, aby táto osoba mohla využiť všetky záruky bežne poskytované pri výkone práva na obhajobu v rámci konania, ktoré riadne prebieha a v rámci ktorého je vydané rozhodnutie o dôvodnosti sporu (rozsudky zo 6. októbra 2005, Sumitomo Chemical a Sumika Fine Chemicals/Komisia, T-22/02 a T-23/02, EU:T:2005:349, bod 106; z 12. októbra 2007, Pergan Hilfsstoffe für industrielle Prozesse/Komisia, T-474/04, EU:T:2007:306, bod 76, a zo 16. septembra 2013, Villeroy & Boch Austria/Komisia, T-373/10 a T-374/10, neuverejnený, EU:T:2013:455, bod 158).

258 V prejednávanej veci treba po prvé uviesť, že v časti rozhodnutia z roku 2013 s názvom „Opis skutkového stavu“ Komisia vysvetľuje, predovšetkým v odôvodneniach 43, 45, 46, 49, 50, 54, 56, 59, 60, 62 a 64, ako Icap „uľahčila“ dotknuté porušenia pripísané bankám, ktoré sa zúčastnili konania o urovnaní.

259 Treba konštatovať, že z týchto častí – hoci sa nachádzajú v časti rozhodnutia z roku 2013, ktorá je venovaná opisu skutkového stavu, a ako taká neobsahuje právnu kvalifikáciu z hľadiska článku 101 ods. 1 ZFEÚ – veľmi jasne vyplýva stanovisko Komisie, pokiaľ ide o účasť spoločnosti Icap na protiprávnych konania vytýkaných dotknutým bankám. V tejto súvislosti predovšetkým znenie odôvodnenia 45 tohto rozhodnutia jednoznačne odráža stanovisko, ktoré Komisia k tejto otázke prijala, keďže sa v ňom uvádza:

„… Icap sa snažila ovplyvniť podklady sadzieb JPY LIBOR takým smerom, ako si to želal obchodník UBS; … pri niektorých príležitostiach prostredníctvom toho, že niektorým bankám panelu poskytla nesprávne informácie v bulletine…, ktoré označila ako ‚prognózu‘ alebo ‚perspektívu‘, pokiaľ ide

o úroveň sadzieb, na základe ktorých sa určovala sadzba JPY LIBOR[;] účelom týchto nesprávnych informácií bolo ovplyvniť niektoré banky panelu, ktoré sa porušení nezúčastnili, aby predložili podklady sadzby JPY LIBOR v súlade s upravenou ‚prognózou' alebo ‚perspektívou'."

260 Po druhé v odôvodnení 51 rozhodnutia z roku 2013 sa síce spresňuje, že uvedené rozhodnutie sa netýka právnej kvalifikácie konania spoločnosti Icap, ani jej zodpovednosti, faktom však zostáva, že stanovisko Komisie týkajúce sa právnej kvalifikácie konania spoločnosti Icap, ako aj jej zodpovednosti z dôvodu šiestich dotknutých porušení, možno pri čítaní tohto rozhodnutia ľahko odvodiť.

261 Po prvé, v odôvodnení 69 rozhodnutia z roku 2013 totiž Komisia preberá obsah bodu 130 rozsudku z 8. júla 2008 AC-Treuhand/Komisia (T-99/04, EU:T:2008:256), na ktorý odkazuje, v ktorom Všeobecný súd vysvetlil podmienky existencie zodpovednosti podniku z dôvodu toho, čo kvalifikuje ako „uľahčenie" porušenia. Po druhé odkazuje uvedené rozhodnutie okrem iného v názvoch svojich bodov 4.1.2.1, 4.1.2.3, 4.1.2.4 a 4.1.3, na „uľahčenie" porušení týkajúce sa spoločnosti Icap.

262 Po tretie treba uviesť, že rozhodnutie z roku 2013 predstavuje konečné rozhodnutie, „ktorým sa ukončuje konanie" v zmysle judikatúry citovanej v bode 257 vyššie.

263 Z tohto hľadiska je bezpredmetná paralela, ktorú Komisia naznačila na pojednávaní medzi vyjadrením stanoviska týkajúceho sa zákonnosti konania spoločnosti Icap v rozhodnutí z roku 2013, a tým, ktoré sa mohlo nachádzať v oznámení o výhradách. V tomto druhom prípade totiž dotknutý podnik musí mať možnosť účinne predložiť svoju obhajobu ešte predtým, než Komisia prijme konečné rozhodnutie. Vzhľadom na to, že žalobkyne sa rozhodli, že sa nezúčastnia konania o urovnaní, nemohli predložiť svoje stanovisko pred prijatím uvedeného rozhodnutia. Rovnako však možnosť žalobkýň uplatniť svoje práva na obranu pri príležitosti žaloby podanej proti napadnutému rozhodnutiu však nič nemení na tom, že v konečnom rozhodnutí prijatom ešte pred posledným uvedeným rozhodnutím Komisia už vyjadrila formálne konštatovanie o účasti spoločnosti Icap na šiestich porušeniach článku 101 ZFEÚ.

264 A napokon po štvrté tento záver nespochybňuje ani argumentácia Komisie, ktorá sa v podstate zakladá na tom, že odkazy na účasť tretích osôb môžu byť nevyhnutné pri posúdení viny tých, ktorí sa zúčastňujú konania o urovnaní. Komisia pripomína, že snaha o čo najrýchlejší a najúčinnejší priebeh predstavuje jeden z cieľov konania o urovnaní a z toho odvodzuje, že by bolo v rozpore s realizáciou týchto cieľov, keby sa jednému z účastníkov konania, ktorý urovnanie odmieta, dovolilo oddialiť prijatie rozhodnutia o urovnaní voči ostatným účastníkom konania.

265 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že hoci je zásada prezumpcie neviny zakotvená v článku 48 Charty základných práv, ktorá má na základe uplatnenia článku 6 ZEÚ rovnakú právnu silu ako Zmluvy, konanie o urovnaní má svoj základ v nariadení prijatom samotnou Komisiou na základe článku 33 nariadenia č. 1/2003, konkrétne v nariadení č. 622/2008, a má fakultatívnu povahu jednak pre Komisiu, jednak pre dotknuté podniky.

266 Požiadavky súvisiace s dodržiavaním zásady prezumpcie neviny preto nemožno zmeniť za pomoci úvah týkajúcich sa ochrany cieľov rýchlosti a účinnosti konania o urovnaní akokoľvek by bolo žiaduce. Práve naopak, zostáva na Komisii, aby svoje konanie o urovnaní uplatnila takým spôsobom, ktorý je v súlade s požiadavkami článku 48 Charty základných práv.

267 Ako uviedol Všeobecný súd vo svojom rozsudku z 20. mája 2015, Timab Industries a CFPR/Komisia (T-456/10, EU:T:2015:296, bod 71), je nepochybné, že pokiaľ sa do urovnania nezapoja všetci účastníci porušenia, Komisia môže na jednej strane v nadväznosti na zjednodušené konanie prijať rozhodnutie určené účastníkom porušenia, ktorí sa rozhodli pre urovnanie, ktoré voči každému z nich odráža jeho záväzok, a na druhej strane v rámci riadneho konania prijať rozhodnutie určené účastníkom porušenia, ktorí sa pre urovnanie nerozhodli.

268 V priebehu takého „hybridného“ konania o urovnaní sa však musí dodržať zásada prezumpcie neviny podniku, ktorý urovnanie odmietol. Za okolností, v ktorých Komisia zastáva názor, že nemôže rozhodnúť o zodpovednosti podniku, ktorý sa pre urovnanie rozhodol, bez toho, aby rozhodla aj o účasti na porušení podniku, ktorý urovnanie odmietol, preto musí prijať nevyhnutné opatrenia – ktorých prípadné prijatie v ten istý deň ako prijme rozhodnutia o všetkých podnikoch dotknutých kartelom, ako to urobila vo veci, ktorá viedla k rozsudku z 20. mája 2015, Timab Industries a CFPR/Komisia (T-456/10, EU:T:2015:296) – umožní dodržať uvedenú zásadu prezumpcie neviny.

269 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba prijať záver, že Komisia prijatím rozhodnutia z roku 2013 porušila zásadu prezumpcie neviny spoločnosti Icap. Nepochybne ale treba konštatovať, že porušenie tejto zásady prezumpcie neviny prijatím rozhodnutia z roku 2013 nemôže mať priamy vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia vzhľadom na odlišnú a samostatnú povahu konaní, ktoré viedlo k uvedeným dvom rozhodnutiam.

270 Treba však overiť, či skutočnosť, že Komisia konštatovala účasť spoločnosti Icap na dotknutých porušeniach pred prijatím napadnutého rozhodnutia, môže mať za následok u nej neexistenciu objektívnej nestrannosti, a tým porušovať zásadu riadnej správy uvedenú v článku 41 Charty základných práv, ako to žalobkyne tvrdia v rámci svojej druhej výhrady.

271 Na základe ustálenej judikatúry je Komisia povinná počas správneho konania v oblasti kartelov dodržiavať právo na riadnu správu, zakotvené v článku 41 Charty základných práv (pozri v tomto zmysle rozsudok z 11. júla 2013, Ziegler/Komisia, C-439/11 P, EU:C:2013:513, bod 154 a citovanú judikatúru).

272 Podľa článku 41 Charty základných práv každý má právo, aby inštitúcie Únie vybavovali jeho záležitosti nestranne. Táto požiadavka nestrannosti zahŕňa jednak subjektívnu nestrannosť v tom zmysle, že žiadny z členov inštitúcie, ktorá rozhoduje o veci, nesmie prejavovať osobnú zaujatosť, a jednak objektívnu nestrannosť v tom zmysle, že inštitúcia musí poskytnúť dostatočné záruky na vylúčenie akýchkoľvek oprávnených pochybností v tomto ohľade (pozri v tomto zmysle rozsudok z 11. júla 2013, Ziegler/Komisia, C-439/11 P, EU:C:2013:513, bod 155 a citovanú judikatúru).

273 Predmetom tohto žalobného dôvodu je iba pojem objektívnej nestrannosti. Žalobkyne v podstate tvrdia, že existujú legitímne pochybnosti o objektívnej nestrannosti Komisie, keďže údajne rozhodla o dôvodnosti svojich vlastných posúdení.

274 Je však nutné konštatovať, že táto výhrada nemôže sama osebe za okolností prejednávanej veci mať za následok zrušenie napadnutého rozhodnutia. Treba totiž uviesť, že Komisia nevyužila svoju právomoc voľnej úvahy pri príležitosti kvalifikácie dotknutého porušenia alebo preskúmania účasti spoločnosti Icap, ktorá by sa mohla vyznačovať nedostatkom objektívnej nestrannosti, ako to potvrdzuje aj celkové preskúmanie Všeobecným súdom v rámci preskúmania prvého, druhého a tretieho žalobného dôvodu.

275 V tejto súvislosti treba uviesť, že kritika žalobkýň sa týkala dôvodnosti kvalifikácie porušení z hľadiska cieľa vytýkaných Komisiou (prvý žalobný dôvod) a konštatovaní účasti spoločnosti Icap na týchto porušeniach (druhý a tretí žalobný dôvod).

276 Pokiaľ ide po prvé o účasť spoločnosti Icap na dotknutých porušeniach, otázka toho, či prípadný nedostatok objektívnej nestrannosti Komisie mohol mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia, sa zamieňa s otázkou, či sú konštatovania uvedené v uvedenom rozhodnutí riadne podložené dôkazmi, ktoré Komisia predložila (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 6. júla 2000, Volkswagen/Komisia, T-62/98, EU:T:2000:180, bod 270, a zo 16. júna 2011, Bavaria/Komisia, T-235/07, EU:T:2011:283, bod 226), posudzovanou v rámci preskúmania druhého a tretieho žalobného dôvodu.

277 Za predpokladu, že by prípadný nedostatok objektívnej nestrannosti Komisie mohol viesť k nesprávnemu konštatovaniu účasti spoločnosti Icap na porušení UBS/RBS z roku 2008 alebo na niektorých obdobiach porušení UBS/RBS z roku 2007, Citi/RBS, Citi/DB a Citi/UBS, treba uviesť, že zrušenie napadnutého rozhodnutia sa už v tomto ohľade konštatovalo.

278 Pokiaľ ide o ďalšie konštatovania v napadnutom rozhodnutí, vada spočívajúca v prípadnom nedostatku objektívnej nestrannosti Komisie by mohla mať za následok zrušenie uvedeného rozhodnutia len vtedy, keby sa preukázalo, že ak by táto vada neexistovala, napadnuté rozhodnutie by mohlo mať iný obsah (rozsudok zo 6. júla 2000, Volkswagen/Komisia, T-62/98, EU:T:2000:180, bod 283). V prejednávanej veci sa však v rámci celkového preskúmania relevantných dôvodov tohto rozhodnutia konštatovalo, že s výnimkou aspektov uvedených v bode 277 vyššie Komisia z právneho hľadiska dostatočne preukázala účasť spoločnosti Icap na piatich zo šiestich dotknutých porušení.

279 Pokiaľ ide po druhé o kvalifikáciu porušenia z hľadiska cieľa v napadnutom rozhodnutí, rovnako treba prijať záver, že vada spočívajúca v prípadnom nedostatku objektívnej nestrannosti Komisie nemohla mať vplyv na obsah uvedeného rozhodnutia, keďže v rámci odpovede na prvý žalobný dôvod sa prijal záver, že pri uplatnení takej kvalifikácie dotknutého porušenia nedošlo k nesprávnemu posúdeniu, ani k nesprávnemu právnemu posúdeniu.

280 Štvrtý žalobný dôvod teda treba zamietnuť.

5. O piatom žalobnom dôvode založenom na stanovení výšky pokút

281 V tomto žalobnom dôvode žalobkyne spochybňujú výšku pokút, ktoré mali zaplatiť. V rámci neho uvádzajú niekoľko výhrad, medzi nimi aj nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia.

282 Všeobecný súd sa domnieva, že je potrebné skúmať najskôr túto poslednú výhradu.

283 Žalobkyne tvrdia, že Komisia bola viazaná svojimi usmerneniami z roku 2006 a že na základe uplatnenia bodu 37 týchto usmernení mala odôvodniť, prečo sa odchýlila od svojej všeobecnej metodiky. Uvádzajú, že napadnuté rozhodnutie v tomto ohľade neobsahuje primerané odôvodnenie a že pokuty sa mali určiť na základe maklérskych poplatkov zaplatených spoločnosti Icap. Dodávajú, že Komisia neposkytla dostatočné odôvodnenie ani v súvislosti s určením výšky uložených pokút. Zastávajú názor, že metodika, ktorú Komisia vysvetlila vo svojich písomnostiach alebo počas stretnutia, ktoré sa uskutočnilo vo fáze správneho konania, bola príliš zložitá, neurčitá a neprimeraná.

284 Komisia v odpovedi na tvrdenie založené na nedostatočnom odôvodnení jej rozhodnutia nevypočítať pokuty na základe maklérskych poplatkov, uvádza, že jej dôvody sú jasne vysvetlené v odôvodnení 287 napadnutého rozhodnutia.

285 Pokiaľ ide o tvrdenie o nedostatočnom odôvodnení v súvislosti s použitou metódou výpočtu pokút, Komisia uvádza, že žalobkyne boli počas správneho konania informované o metóde, ktorá bude použitá. Dodáva, že napadnuté rozhodnutie je z právneho hľadiska dostatočne odôvodnené, keďže odkazuje na závažnosť, dĺžku a povahu účasti spoločnosti Icap na dotknutých porušeniach. Vo svojich písomnostiach poskytla dodatočné vysvetlenia týkajúce sa metodiky, ktorou sa riadila v uvedenom rozhodnutí, hoci aj naďalej tvrdí, že to nebola povinná urobiť.

286 Treba pripomenúť, že v bode 9.3 napadnutého rozhodnutia týkajúceho sa výpočtu výšky pokút, Komisia po prvé zdôraznila, že použila bod 37 svojich usmernení z roku 2006, v ktorom sa uvádza, že konkrétne okolnosti danej veci alebo nevyhnutnosť dosiahnuť odstrašujúci účinok v konkrétnej veci môžu byť dôvodom na to, aby sa Komisia odchýlila od tejto metodiky uvedenej v usmerneniach (odôvodnenia 286 až 288). Po druhé na tom istom mieste spresnila, že uplatnila zníženie pri príležitosti stanovenia základnej výšky pokuty pre porušenia Citi/UBS a Citi/DB, pri ktorých

predpokladala rovnaké konanie spoločnosti Icap, s cieľom vyhnúť sa neprimeranej výške pokút, bez toho, aby poskytla spresnenie o úrovni tohto zníženia (odôvodnenie 289). Pokiaľ ide po tretie o určenie základnej výšky pokuty, uviedla, že vzala do úvahy závažnosť a dĺžku trvania dotknutých porušení, ako aj povahu účasti spoločnosti Icap, bez toho, aby vysvetlila vplyv týchto skutočností na základnú výšku pokút (odôvodnenia 290 až 296). Pokiaľ ide po štvrté o určenie konečnej výšky pokút, vzhľadom na to, že neexistovali priťažujúce, ani poľahčujúce okolnosti alebo prekročenie stropu 10 % obratu, určila rovnakú výšku ako bola základná výška (odôvodnenia 297 až 300).

287 Ako bolo uznané ustálenou judikatúrou, povinnosť odôvodnenia upravená v článku 296 druhom odseku ZFEÚ tvorí podstatnú formálnu náležitosť, ktorú je nevyhnutné odlíšiť od otázky opodstatnenosti odôvodnenia, ktorá sa týka zákonnosti merita sporného aktu. Z tohto hľadiska musí byť požadované odôvodnenie prispôsobené povahe dotknutého aktu a musia z neho jasne a jednoznačne vyplývať úvahy inštitúcie, ktorá akt prijala, aby sa dotknutým osobám umožnilo pochopiť dôvody prijatia aktu a príslušnému súdu preskúmať ho. Pokiaľ ide konkrétne o odôvodnenie individuálnych rozhodnutí, povinnosť odôvodniť takéto rozhodnutia má za cieľ okrem snahy umožniť preskúmanie súdom poskytnúť dotknutej osobe dostatok údajov, aby prípadne zistila, či rozhodnutie obsahuje vadu, na základe ktorej možno spochybniť jeho platnosť (pozri rozsudky z 29. septembra 2011, Elf Aquitaine/Komisia, C-521/09 P, EU:C:2011:620, body 146 až 148 a citovanú judikatúru; z 11. júla 2013, Ziegler/Komisia, C-439/11 P, EU:C:2013:513, body 114 a 115, a z 13. decembra 2016, Printeos a i./Komisia, T-95/15, EU:T:2016:722, bod 44).

288 Okrem toho požiadavka odôvodnenia sa musí preskúmať vzhľadom na okolnosti prejednávanej veci, najmä na obsah aktu, charakter uvádzaných dôvodov a záujem, ktorý môžu mať na získaní vysvetlení osoby, ktorým je akt určený, alebo ďalšie osoby priamo a osobne dotknuté takýmto aktom. Nevyžaduje sa však, aby odôvodnenie uvádzalo všetky relevantné skutkové a právne okolnosti, keďže otázka, či odôvodnenie aktu spĺňa požiadavky článku 296 ZFEÚ, sa musí posúdiť nielen v súvislosti so znením tohto aktu, ale aj so zreteľom na jeho kontext a všetky právne ustanovenia, ktoré upravujú dotknutú oblasť (pozri rozsudky z 29. septembra 2011, Elf Aquitaine/Komisia, C-521/09 P, EU:C:2011:620, bod 150; z 11. júla 2013, Ziegler/Komisia, C-439/11 P, EU:C:2013:513, bod 116, a z 13. decembra 2016, Printeos a i./Komisia, T-95/15, EU:T:2016:722, bod 45).

289 Pokiaľ sa Komisia rozhodne odchýliť sa od všeobecných metód uvedených v usmerneniach z roku 2006, ktorými sa sama obmedzila pri výkone svojej diskrečnej právomoci v súvislosti so stanovením pokút, pričom sa tak, ako v prejednávanej veci, opiera o bod 37 týchto usmernení, tieto požiadavky odôvodnenia sú nastolené o to výraznejšie (rozsudok z 13. decembra 2016, Printeos a i./Komisia, T-95/15, EU:T:2016:722, bod 48). V tejto súvislosti treba pripomenúť ustálenú judikatúru, podľa ktorej usmernenia vyjadrujú konvenčné pravidlá postupu, ktorých sa Komisia musí vo svojej praxi pridŕžať a od ktorých sa nemôže v individuálnom prípade odkloniť bez udania dôvodov, ktoré by neboli v súlade so zásadou rovnosti zaobchádzania (pozri v tomto zmysle rozsudky z 30. mája 2013, Quinn Barlo a i./Komisia, C-70/12 P, neuverejnený, EU:C:2013:351, bod 53, a z 11. júla 2013, Ziegler/Komisia, C-439/11 P, EU:C:2013:513, bod 60 a citovanú judikatúru). Toto odôvodnenie musí byť o to presnejšie, že bod 37 usmernení sa obmedzuje na všeobecný odkaz na „konkrétne okolnosti danej veci“ a ponecháva tak Komisii širokú mieru voľnej úvahy na to, aby tak ako v prejednávanej veci pristúpila k výnimočnej úprave základných súm pokút dotknutých podnikov. V takomto prípade má totiž dodržanie záruk, ktoré právny poriadok Únie stanovuje pre správne konania, vrátane povinnosti odôvodnenia, Komisiou o to zásadnejší význam (pozri v tomto zmysle rozsudok z 21. novembra 1991, Technische Universität München, C-269/90, EU:C:1991:438, bod 14).

290 Judikatúra ešte spresnila, že odôvodnenie teda v zásade musí byť oznámené dotknutej osobe v rovnakom čase ako rozhodnutie, ktoré jej spôsobuje ujmu. Absencia odôvodnenia totiž nemôže byť napravená tým, že dotknutá osoba sa dozvie o dôvodoch rozhodnutia v priebehu konania pred súdmi Únie (rozsudky z 29. septembra 2011, Elf Aquitaine/Komisia, C-521/09 P, EU:C:2011:620, bod 149;

z 19. júla 2012, Alliance One International a Standard Commercial Tobacco/Komisia, C-628/10 P a C-14/11 P, EU:C:2012:479, bod 74, a z 13. decembra 2016, Printeos a i./Komisia, T-95/15, EU:T:2016:722, bod 46).

291 Pokiaľ ide o rozhodnutie o uložení pokuty, Komisia je povinná uviesť odôvodnenie, najmä čo sa týka výšky uloženej pokuty a metódy zvolenej v tomto ohľade (rozsudok z 27. septembra 2006, Jungbunzlauer/Komisia, T-43/02, EU:T:2006:270, bod 91). Vo svojom rozhodnutí má uviesť kritériá posúdenia, ktoré jej umožnili posúdiť závažnosť a trvanie porušenia bez toho, aby v ňom bola povinná uviesť podrobnejšie vysvetlenie alebo číselné údaje týkajúce sa spôsobu výpočtu pokuty (rozsudok z 13. júla 2011, Schindler Holding a i./Komisia, T-138/07, EU:T:2011:362, bod 243). Musí však vysvetliť, ako posúdila a zhodnotila skutočnosti, ktoré vzala do úvahy (rozsudok z 8. decembra 2011, Chalkor/Komisia, C-386/10 P, EU:C:2011:815, bod 61).

292 Na prvom mieste, v prejednávanej veci treba uviesť, že dôvody, pre ktoré sa Komisia rozhodla odchýliť sa od metodiky uvedenej v usmerneniach z roku 2006 na základe ich bodu 37 možno odvodiť zo znenia odôvodnenia 287 napadnutého rozhodnutia. Vyplývajú zo skutočnosti, že spoločnosť Icap nepôsobila na trhu derivátov denominovaných v japonských jenoch, a preto zohľadnenie hodnoty predaja, konkrétne dosiahnutých maklérskych poplatkov, nemohlo odzrkadliť závažnosť a povahu dotknutých porušení.

293 Na druhom mieste treba konštatovať, že odôvodnenie 287 napadnutého rozhodnutia neobsahuje spresnenia, pokiaľ ide o alternatívnu metódu, ktorú Komisia uprednostnila, ale obmedzuje sa len na všeobecné uistenie, že základná výška odrážala závažnosť, dĺžku a povahu účasti spoločnosti Icap na dotknutých porušeniach, ako aj nevyhnutnosť zaručiť, že pokuty majú dostatočne odstrašujúci účinok.

294 Takto koncipované odôvodnenie 287 napadnutého rozhodnutia neumožňuje ani žalobkyniam, aby pochopili dôvodnosť metodiky, ktorú Komisia uprednostnila, ani Všeobecnému súdu, aby ju preskúmal. Takéto nedostatočné odôvodnenie sa nachádza aj v odôvodneniach 290 až 296 uvedeného rozhodnutia, ktoré neobsahujú ani minimálne informácie, ktoré by mohli umožniť pochopiť a overiť relevanciu a posúdenie skutočností, ktoré Komisia vzala do úvahy pri stanovení základnej výšky pokút, a to v rozpore s judikatúrou citovanou v bode 291 vyššie.

295 Z písomností účastníkov konania vyplýva, že otázka metodiky, ktorú Komisia plánovala použiť na účely výpočtu pokút, sa rozoberala v rámci diskusií so zástupcami žalobkýň v priebehu správneho konania. Na základe judikatúry citovanej v bode 288 vyššie síce treba odôvodnenie právneho aktu preskúmať v rámci jeho súvislostí, ale nemožno usudzovať, že uskutočnenie spomínaných prieskumných a neformálnych diskusií môže Komisiu zbaviť v napadnutom rozhodnutí povinnosti vysvetliť metodiku, ktorú uplatnila na účely určenia uložených pokút.

296 V bode 176 vyjadrenia k žalobe Komisia zdôrazňuje existenciu päťstupňového kritéria pre výpočet základnej výšky pokút. Na základe judikatúry citovanej v bode 290 vyššie sa však takéto vysvetlenie poskytnuté vo fáze pred začatím konania pred Všeobecným súdom nemôže zohľadniť na účely posúdenia toho, či Komisia dodržala svoju povinnosť odôvodnenia.

297 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba konštatovať, že pokiaľ ide o určenie pokút uložených spoločnosti Icap za dotknuté porušenia, napadnuté rozhodnutie nie je dostatočne odôvodnené.

298 Treba preto vyhovieť piatemu žalobnému dôvodu a zrušiť článok 2 napadnutého rozhodnutia v celom rozsahu bez toho, aby bolo treba preskúmať ďalšie výhrady patriace k tomuto žalobnému dôvodu a výhrady patriace k šiestemu žalobnému dôvodu, ktorý sa týka zákonnosti uvedeného článku.

299 Vzhľadom na to, že článok 2 napadnutého rozhodnutia sa zrušuje v celom rozsahu, nie potrebné preskúmať návrhy na zmenu, ktoré žalobkyne predkladajú subsidiárne.

O trovách

300 Podľa článku 134 ods. 3 rokovacieho poriadku, ak mali účastníci konania úspech len v časti predmetu konania, každý z nich znáša svoje vlastné trovy konania. Ak sa to však zdá oprávnené vzhľadom na okolnosti prípadu, Všeobecný súd môže rozhodnúť, že účastník konania znáša svoje vlastné trovy konania a je povinný nahradiť časť trov konania druhého účastníka.

301 V prejednávanej veci sa žalobkyniam vyhovelo v podstatnej časti ich návrhov. Za týchto okolností preto bude spravodlivým posúdením okolností prípadu rozhodnutie, že Komisia znáša svoje vlastné trovy konania a je povinná nahradiť tri štvrtiny trov konania žalobkýň.

302 Napokon, pokiaľ ide o to, že žalobkyne žiadajú, aby Komisia nahradila trovy konania a „ďalšie náklady vynaložené v rámci tohto konania“, treba pripomenúť, že na základe článku 140 písm. b) rokovacieho poriadku sa nutné výdavky vynaložené účastníkmi konania v súvislosti s konaním považujú za trovy konania, ktoré sa nahrádzajú.

Z týchto dôvodov

VŠEOBECNÝ SÚD (druhá rozšírená komora),

rozhodol takto:

1. **Článok 1 písm. a) rozhodnutia Európskej komisie C(2015) 432 final zo 4. februára 2015 týkajúceho sa konania podľa článku 101 ZFEÚ a článku 53 Dohody o EHP (vec AT.39861 – Úrokové deriváty v jenoch), sa zrušuje v rozsahu, v akom sa vzťahuje na obdobie po 22. auguste 2007.**

2. **Článok 1 písm. b) rozhodnutia C(2015) 432 final sa zrušuje.**

3. **Článok 1 písm. d) rozhodnutia C(2015) 432 final sa zrušuje v rozsahu, v akom sa vzťahuje na obdobie od 5. marca do 27. apríla 2010.**

4. **Článok 1 písm. e) rozhodnutia C(2015) 432 final sa zrušuje v rozsahu, v akom sa vzťahuje na obdobie do 18. mája 2010.**

5. **Článok 1 písm. f) rozhodnutia C(2015) 432 final sa zrušuje v rozsahu, v akom sa vzťahuje na obdobie do 18. mája 2010.**

6. **Článok 2 rozhodnutia C(2015) 432 final sa zrušuje.**

7. **V zostávajúcej časti sa žaloba zamieta.**

8. **Spoločnosti Icap plc, Icap Management Services Ltd a Icap New Zealand Ltd znášajú jednu štvrtinu svojich vlastných trov konania.**

9. **Európska komisia znáša svoje vlastné trovy konania a je povinná nahradiť tri štvrtiny trov konania spoločností Icap, Icap Management Services a Icap New Zealand.**

Prek Buttigieg Schalin

Berke Costeira

Rozsudok bol vyhlásený na verejnom pojednávaní v Luxemburgu 10. novembra 2017.

Podpisy

Obsah

I. Okolnosti predchádzajúce sporu 2

A. Správne konanie, z ktorého vychádza napadnuté rozhodnutie 3

B. Napadnuté rozhodnutie 3

1. Dotknuté výrobky 3

2. Konanie, ktoré sa vytýka spoločnosti Icap 3

3. Výpočet pokuty 4

II. Konanie a návrhy účastníkov konania 5

III. Právny stav 6

A. O prípustnosti dokumentu a žalobného návrhu 6

1. O prípustnosti štvrtého žalobného návrhu žalobkýň 6

2. O spochybnení prípustnosti listu žalobkýň 6

B. O návrhoch na zrušenie 7

1. Prvý žalobný dôvod založený na nesprávnom výklade a uplatňovaní pojmu obmedzovanie alebo skresľovanie hospodárskej súťaže „z hľadiska cieľa“ v zmysle článku 101 ods. 1 ZFEÚ 7

2. O druhom žalobnom dôvode založenom na nesprávnom uplatnení pojmu „uľahčovanie“ v zmysle článku 101 ods. 1 ZFEÚ a judikatúry 13

a) O druhej časti založenej na tom, že Komisia nedodržala kritériá „uľahčenia“ vyplývajúce z judikatúry 14

1) O prvej výhrade založenej na tom, že sa nepreukázalo, že Icap vedela o existencii tajnej dohody medzi dotknutými bankami v rámci niektorých zo šiestich dotknutých porušení 15

i) O dôkaze predloženom Komisiou týkajúcom sa toho, že Icap vedela o úlohe, ktorú RBS zohrávala v rámci porušenia UBS/RBS z roku 2007 17

ii) O dôkaze predloženom Komisiou týkajúcom sa toho, že Icap vedela o úlohe, ktorú RBS zohrávala v rámci porušenia UBS/SBR z roku 2008 18

iii) O dôkaze predloženom Komisiou, že Icap vedela o úlohe spoločností DB a UBS v rámci porušení Citi/DB a Citi/UBS 20

2) O tretej výhrade, v ktorej sa spochybňuje, že Icap prispela k dosiahnutiu spoločných cieľov dotknutých bánk 22

3) O druhej výhrade, v ktorej sa spochybňuje existencia úmyslu spoločnosti Icap prispievať k realizácii spoločných cieľov dotknutých bánk 23

b) O tretej časti založenej na nesprávnosti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia týkajúceho sa toho, že Icap využila svoje kontakty, aby ovplyvnila podklady niektorých bánk 23

c) O prvej časti založenej na porušení zásady právnej istoty 24

3. O treťom žalobnom dôvode, ktorý sa zakladá na nesprávnom určení trvania dotknutého porušenia 25

a) O dĺžke trvania účasti spoločnosti Icap na porušení UBS/RBS z roku 2007 29

b) O dĺžke trvania účasti spoločnosti Icap na porušení Citi/RBS 30

c) O dĺžke trvania účasti spoločnosti Icap na porušeniach Citi/DB a Citi/UBS 30

d) O dĺžke trvania účasti spoločnosti Icap na porušení UBS/DB 31

4. O štvrtom žalobnom dôvode založenom na porušení zásad prezumpcie neviny a riadnej správy 32

5. O piatom žalobnom dôvode založenom na stanovení výšky pokút 35

O trovách 38